

«... እያስተማራችኋቸው ... »

የማሠልጠኛ መጽሐፍ

በወንጌላዊ አበበ ብርሃኑ

1999 ዓ.ም

ማስታወሻ

በዚህ ጽሑፍ ውስጥ በትምህርተ ጥቅስ የተቀመጡ አባባሎች ሁሉ ባለቤቶቻቸው በውል ባይታወቁም ሐብትነታቸው የሌላ ሰው ነው፡፡

«... እያስተማራችኋቸው ...»

እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ከሰጠው ልዩ ዕድሎች አንዱ አንዳችን ሌላችንን የመቅረጽ ዕድል ነው። ይህንን ዕድል ተግባራዊ ከምናደርግባቸው መንገዶች መካከል ማስተማር ትልቁን ስፍራ ይይዛል። ወንድማችን ወንጌላዊ አበበ በማስተማር አገልግሎት ላይ ለተሰማራው ሁሉ የሚሆን ቁም ነገሮችን የያዘ መጽሐፍ አበርክቶልናል። በአንድ መልኩ ወይም በሌላው አብዛኛዎቻችን በዚህ አገልግሎት ያለን መሆኑንም መጽሐፉን ስናነብበው የበለጠ ግልጽ ይሆንልናል።

በሰብከት፣ በሰንበት ትምህርት፣ በምክር፣ በልጆች ማሳደግ፣ በመንፈሳዊና በመደበኛ ትምህርት ቤት በማስተማር ላይ ያለን ሁሉ በዚህ መጽሐፍ ምክሮች እንድንጠቀም እጋብዛለሁ።

ሽፈራው ወልደሚካኤል
ከኮምፓሽን የሕፃናት መርጃ ድርጅት

በዚህ “... እያስተማራችኋቸው ...” በሚል ስያሜ በተዘጋጀ ጽሑፍ ውስጥ በተገቢው መንገድና ዘዴ በመጠቀም ሰዎችን መሠረታዊውን የእግዚአብሔርን ቃል ማስተማር እንዳለብን ተገልጿል። በመሆኑም በማስተማር አገልግሎት የተሰማራንና የምንሰማራ ሁላችን የተገለጹትን ዘዴዎች ከምናስተምረው የትምህርት ዓላማና ይዘት እንዲሁም ከምናስተምራቸው ተማሪዎች የዕድሜና የመረዳት ችሎታ ጋር እያገናዘብን ብናስተምር በመጽሐፉ ውስጥ የሠፈሩት

ቁም ነገሮች እጅግ ጠቃሚ ናቸው።

ወንድም ብርሃኑ ወዳጆ

በሙሉ ወንጌል አማኞች ቤተ ክርስቲያን
አባልና አገልጋይ፣ የመምህርነትም ሙያ ባለቤት

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን የሰጠው ታላቁ ተልዕኮ ዋና ግቡ ሰዎችን የእርሱ ደቀ መዛሪሙት ማድረግ ነው። ቤተ ክርስቲያን ያን ተልዕኮዋን የምትወጣበት ዋናው መንገድ ደግሞ በማስተማር ነው። «እያስተማራችኋቸው» የተሰኘው ይህች መጽሐፍ ቤተ ክርስቲያን ይህንን የማስተማር ሥራዋን እንድትወጣ ለማገዝ የሰከሏን አስተዋጽኦ እንደምታደርግ አምኛለሁ።

ወ/ም ስምዖን ሙላቱ

የኢቫንጂሊካል ቲኦሎጂካል ኮሌጅ ኘሪንስፓል

መጽሐፉን አንብቤ አስተያየት እንድንሰጥ ለተሰጠኝ ዕድል ክልብ አመሰግናለሁ። መጽሐፍዋ በዓይነቷ ለየት ያለችና በአሁኑ ጊዜ ለመምህራን ማሠልጠኛ በአማርኛ የተዘጋጀ ብዙ ነገር ባለመኖሩ ይህንን ክፍተት በመሙላት እጅግ ጠቀሜታ እንደሚኖረው አምናለሁ። ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው በጥንቃቄ አንብቤያለሁ። በተረፈ ይህን መጽሐፍ በማስተማር አገልግሎት ላይ የተሰማሩና አስተማሪዎቻችን የሚያሠለጥኑ ቢያነብቡት በአገልግሎታቸው ይበልጥ ውጤታማ እንደሚያደርጋቸው አምናለሁ።

ጌታ ይባርክህ!

ወ/ም ታመነ ሮሴፍ

ረዳት አካዳሚክ ዲን

በኢቫንጂሊካል ቲኦሎጂካል ኮሌጅ

አስተማሪን አስተማሪ አስተምሮት ነው አስተማሪ የሆነው፤
አስተማሪም ተማሪውን በጥሩ ሥነ- ምግባር አስተምሮ
እንደገና አስተማሪ ያደርገዋል። ይህ እውነት እስከ ዛሬም
ነበረ፤ ወደፊትም ይኖራል።

የጌታን ቃል በማስተማርም ሆነ በመስበክ የማይደክመውና
የማይደክመው፤ ወንድማችን ወንጌላዊ አበበ ብርሃኑ በዚህች
ትንሽ መጽሐፍ ትልቅ ቁም ነገር አስተላልፎልናል። መጽሐፉ
አስተማሪ የራሱን ክህሎት አሳድጎ ተማሪዎቹን በሚያመረቃ
ሕይወትና መንገድ ለመምራት በሚያስችል እውነቶች
ተሞልታለች። እንብቤ አታለሁ፤ ተጠቅሜባታለሁ፤
እጠቀምባታለሁም። ጸሐፊው አስተማሪ ሊያውቃቸውና
ሊያሳውቃቸው የሚያስፈልጉትን እውነቶች ሁሉ ጥንፍፍ
አድርጎ አስቀምጦልናል። በተጨማሪም በማንኛውም
አገልግሎት ክፍል እና ደረጃ ያሉ ሰዎች ሁሉ ቢያነብቡት
ያተርፉበታል፤ ያትረፈርፉበታልም እላለሁ።

ወ/ሮ ደመወዝ አበበ አግደው

ከአቃቂ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን

ምስጋና

ከሁሉ በማስቀደም የእርሱን የክብረ አሳብ በእኔ በደካማው
ውስጥ አሳድሮና አሳድጎ ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ጥቅምና
ለእርሱም ክብር ይሆን ዘንድ ቸርነቱን ላሳየኝ አምላክ ክብርና
ምስጋና ይሁን! እላለሁ።

ይህ ጽሑፍ ለዚህ እንዲበቃ በልዩ ልዩ መንገድ ማለትም፡-
በአሳብ፤ በጸሎት፤ በምክር፤ በገንዘብ ድጋፍ ከጎሄ በመቆም ለደገፉኝ
ክባለቤቴ ወ/ሮ ኤልሳቤጥ ጌታሁን አንስቼ በጽሕፈት ወ/ሮ ተዋበች
በርሔን፤ እኅት ማርታ ካቺሳን፤ የዶ/ር ፍሬድና ቪኪ ቤተሰብ፤ ወ/
ም ስምዖን ሙላትን፤ አቶ ሽፈራው ወ/ሚካኤልን፤ ወ/ም ታመነ
ዮሴፍን፤ ወ/ሮ ደመወዝ አበበን፤ ወ/ም ብርሃኑ ወዳጆን፤
ወ/ም ፍቅራ ማሞን፤ ወንድም ዘንገበ ገ/ሃናን፤ እኅት ዓለምፀሐይ
አውነቱን፤ መላውን የኤስ አይ ኤም ማተሚያ ቤት ሠራተኞችን
በሙሉ፤ እንዲሁም የአቃቂ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን
መሪዎችን፤ አገልጋዮችንና መላውን ምእመን ይህን ጽሑፍ
ለማዘጋጀት ትልቅ አስተዋጽኦ እንዳደረጉልኝ ስለማምን ከነፍሴ
እባርካቸዋለሁ።

ወ/ሮ አበበ ብርሐኑ

ማ ው ጫ

ገጽ

መግቢያ 8

ትምህርት አንድ

ሀ. ማስተማርና ትርጉሙ 11

ለ. የማስተማር ዓላማዎች 16

ትምህርት ሁለት

ሀ. የመምህሩ የራሱን ባህሪ የማወቅ ብቃት 19

ለ. የመምህሩ ተማሪውን የማወቅ ኃላፊነትና ብቃት 28

ሐ. የመምህሩ ትምህርቱን በተገቢው የማወቅ ብቃት 39

ትምህርት ሦስት

ሀ. የትምህርቱ ይዘት 44

ለ. የትምህርት አቀራረብ ዘዴዎችና ዘዴዎች 47

ሐ. የትምህርት አዘገጃጀት 58

ትምህርት አራት

ሀ. ዕለታዊ የማስተማር ዕቅድ 69

ለ. የትምህርት ሂደት እንቅፋቶች 72

ሐ. ልዩ ልዩ ማስታወሻዎች 73

"ዕዝራም . . . በአሰራሌልም ሥርዓትንና ፍርድን
ያስተምር ዘንድ ልቡን አዘጋጅቶ ነበር" (ዕዝራ 7:10)

መቅድም

በዓለማችን የመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ በርካታ ፋይዳ
ያላቸው ታላላቅ ለውጦች ተከስተዋል፤ እየተከሰቱም ነው። ይህ
እንዲቀጥል ከትናንቱ በተሻለ ሁሉም በመማር ማስተማር ድርጊት
ላይ ለየት ባለ ኃይልና ፍጥነት መቀጠልና ከየአቅጣጫው
ጥረት መደረግ አለበት።

በመሠረቱ የመማር ማስተማር ሥራ የትም ሆነ የት ትልቅ
ተግባር መሆኑ የታመነ ነው። ይህንን በሁሉ አቅጣጫ እድገትና
ለውጥ አምጪ የሆነውን ሂደት ተገቢውን ትኩረት ሰጥቶ በውስጡ
ለመንቀሳቀስ እገዛ ሰጪ የሚሆን አላብ ማግኘት የግድ ይሆናል።
ስለዚህም፡-

የዚህች «እያስተማራችኋቸው...» ለመምህራን የተሰኘች
መጽሐፍ ዋና ዓላማም የማስተማር ሥራን በተመለከተ አጠቃላይ
የሆኑ ጭብጦችን ጥልቅና ሰፊ የሆነውን አላብ ሁሉ ለመተንተን
ሁኔታዎች የማይፈቅዱ ቢሆንም፤ መጠነኛ አላብ ለማስጨበጥና
በተገቢው ኃላፊነትን ለመወጣት መንቀሳቀስ አስፈላጊ መሆኑን
ለመጠቀም ነው። በጽሑፉ ውስጥ በርካታ ባይባሉም የማስተማር
ዘዴዎችንና ስልቶችን፤ አስፈላጊ ናቸው የሚባሉ ማስገንዘቢያዎችን
ለመጠቀም መከራ የተደረገበት፤ በተለያዩ ዓይነት የማስተማር
አገልግሎቶች የተሰማሩ መምህራን ተጠቃሚ እንዲሆኑ ለማድረግ
ሲባል የግልና የሌሎችን ልምድ በማጣቀስ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ
ዙሪያ፤ በሰንበት ትምህርት ክፍል፤ በልዩ ልዩ ሥልጠናዎች፤
ወዘተ... ለሚያስተምሩ ሁሉ በተወሰነ መጠን ድጋፍ አድራጊ
እንዲሆን ታስቦ የተሰናዳ መጽሐፍ ለቤተ ክርስቲያን ሳበረከት ጥሩ
የደስታ ስሜት በውስጤ እየፈጠረልኝ ነው።

የዚህ ጽሑፍ ዓላማ፡

1. በመምህርነት አገልግሎት ለመስማራት ለሚፈልጉ ሰዎች ወደ አገልግሎቱ ከመምጣታቸው በፊት በግልም ሆነ በቡድን በዚህ ሥልጠና ውስጥ አልፈው ለውጤታማ ሥራ እንዲበቁ ለመርዳት።
2. ቀደም ብለው በዚህ በማስተማር ሥራ ላይ የሚገኙትን በዚህ ጽሑፍ አማካኝነት ለተሻለ ሥራ ለማነሣሣትና የሚያውቁትን ለማስታወስ እንዲረዳ ነው።
3. ውጤታማ የመምህርነት ሥራ እንዲሠራና ትውልድን ለተሻለ ቁም ነገር ለማብቃት በሚረዳ እንቅስቃሴ አቅጣጫ መምህራን እንዲንቀሳቀሱ ለማበረታታት ነው።
4. አጠቃላይ የመማር ማስተማር ሂደትን ምንነት አጭርና ግልጽ በሆነ ዘይቤ ለማስጨበጥ ነው።

1. መግቢያ፡- በዓለማችን ላይ የመማርና ማስተማር ሂደት መደበኛ (Secular education)፣ አለዚያም ሃይማኖታዊ (Religious education) ተብሎ ከመታወቁ ባሻገር፣ በብዙ መልኩ የጉላ ርቀት የሌላቸው መሆኑ ብዙኃኑን ያግባባ ጉዳይ መሆኑ ይታመናል። ይህ በእንዲህ እንዳለ፣ የመማርና ማስተማር ሥራ ከብዙ ዓመታት አንሥቶ መልኩን በጠበቀ መንገድ (Formal) በሆነ እንዲሁም ልማዳዊ በሆነ (Informal) ተሰኝ መልክ ሲጓዝ እስከ ዛሬ ለመምጣቱ የአደባባይ ምሥጢር ነው። የመማር ማስተማር ድርጊት ያልነበረበት ዘመን፣ ቦታ፣ ኅብረተሰብ አልነበረም፣ ወደፊትም የማይኖርበት ሁኔታ አይገኝም ማለት መሳሳት አይሆንም።

በየአገዛዝ ሥርዓቱ ሁሉ (በየትኛውም ዘመን) ትምህርት ነበር፣ እርግጥ አሰጣጡና ዘዴው ይለያይ እንጂ። በተለይ በክርስቶስ ልደት አካባቢ በነበረው የባሪያ አሳዳሪው ኅብረተሰብ በሩቅ ምሥራቅ በተለይ በቻይና፣ በመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች በአረቢያን ሰርጥ፣ በምድረ ፍልስጥኤምና በግብጽ ቅዱሳት መጻሕፍትን ሰዎችን

በማስተማር ረገድ ከፍተኛ ሚና ይጫወቱ እንደ ነበርና የጽሑፍም ቋንቋ ቀስ በቀስ ማደግ ጀምሮ እንደ ነበር አዋቂዎች ይናገራሉ።

ከክርስቶስ ልደት በኋላም ቢሆን እስከ ዛሬም ድረስ ቤተ ክርስቲያን በትምህርት አኳያ እያበረከተች ያለችው ጠቀሜታ ከፍተኛ ነው።

ይህ ነባራዊ ድርጊት በተማሪ ውስጥ የሚያስከትላቸው ለውጦችና በርካታ ጉልህ ጉዳዮች መኖራቸው ግልጽ ነው። የመማር ማስተማር ሥራው በየትኛውም መልኩ ይሁን ማለትም በአካል (Physical)፣ በእዕምሮ (Mental)፣ በማኅበራዊ (Social)፣ በስሜት (Emotional) እና በመንፈስ (Spiritual) በመሳሰሉት ሁሉ ተማሪው የተለወጠ ልብ፣ የበሰለና የሰለበተ አእምሮና የሰከነ ስሜት ኖሮት እንዲወጣ የሚያስችል ትውልድ ማፍሪያ ተግባር ነው።

እግረ መንገዱን መታሰብ ያለበት ጉዳይ ቢኖር በትምህርት ስምና ሰበብ በርካታ የሰውን ልጅ አእምሮ ለክፋት፣ ለጥፋት፣ ለውድቀትና ለክስረት የሚዳርጉ እንደ አስተምህሮ የሚነሡና የሚቀርቡ በትምህርት መልክ የተደራጁ በንጹሕ ሕሊና ወይም አመለካከት በሚመሳሰሉ ዘንድ ፍጹም ድጋፍ የሌላቸው ተቀባይነትም የማያገኙ መሆኑ የታመነ ይመስለኛል።

ምክንያቱም ትክክለኛው የመማር ማስተማር እንቅስቃሴ ከፍታውም ጥራቱም፣ የሰውን ልጅ ከውድቀትና ካለማወቅም አደጋ እራሱን እንዲያርቅና ተጠቅሞ ሌሎችን ወደ መጥቀም እንዲራመድ የሚረብ፣ አቅምን የሚያስታጥቅ፣ ለሰው በእዕምሮአዊ በኢኮኖሚያዊ፣ በማኅበራዊ ሁኔታዎች ሁሉ ዙሪያ እድገትን የሚያስከትል ሥራ መሆኑን ነው የሚያስገነዝበን።

ወደ መንፈሳዊ ወይም ወደ ቤተ ክርስቲያን የመማር ማስተማር ሂደት ስንመጣ በራሱ አስደናቂ የሆኑ ጉዳዮችን እንማርበታለን።

የቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ ከአእምሮአዊ፣ ከኢኮኖሚያዊ፣ ከማኅበራዊ እንጻር ብቻ ሳይሆን የጠቀሜታ ዘርፉ በሰዎች ነፍስና መንፈስ ዙሪያም ጭምር ለውጥ ማስገኘት የሚችል መሆኑን

ከቅዱስ ቃሉ ማረጋገጥ በዓይነቱ የተለየ ስለ መሆኑ ሕይወታችንም ሳይቀር መረጃ ነው። ለቤተ ክርስቲያን ከተሰጡትና በኤፌሶን 4:11 ከምናገኛቸው አምስቱ የአገልግሎት ስጦታዎች መካከል የማስተማር አገልግሎት ስጦታ አንዱ መሆኑን በግልጽ እናነባለን።

በየዘመናቱ ተነሥተው የነበሩት ካህናት፣ ነቢያትና ቅዱሳን አባቶች ሁሉ የእግዚአብሔርን ሕገ-ቃል በማስተማር ምን ያህል ተረባርበው እንደ ነበር በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ የምንባብ ክፍሎች ያመለክቱናል። በተለይ በአዲስ ኪዳን ሐዋርያት ከጌታ የተማሩትን በማስተማር ሥራ ትልቅ ግምት በመስጠት ወደ ኅብረታቸው የተጨመሩትን በማስተማርና ደቀ መዛሙርትን በማፍራት ቤተ ክርስቲያንን ለማሳደግ መቻላቸውን ነው ጥናት የሚጠቁመን። እናም በዚህ ጽሑፍ ይህን ዋና ጉዳይ በዝርዝር ከዚህ በመቀጠል ትርጉምና ማብራሪያ ፈላጊና ጠቃሚ ናቸው ተብለው የሚታመንባቸውን ነጥቦች ደረጃ በደረጃ ለማንሣትና በጠቀሜታቸው ላይ ልናተኩርባቸው እንሞክራለን።

ትምህርት አንድ

ሀ/ ማስተማርና ትርጉሙ

አመርቂ ውጤት በአመርቂ ሥራ የሚገኝ ነው። የማስተማርን ሥራ ያህል አመርቂ ሥራ የለም። በማስተማር ሥራ ያልታዘዘ አመርቂ ሥራ የቱ ነው።

ማስተማር፡- ትርጉም ፈላጊ ከሆኑ ነጥቦቻችን ዋናው ነው። በአጠቃላይ የመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ማስተማር ስንል ምን ማለታችን ነው። አሁን ለዚህ ጥያቄ መልስ የሚሆኑትን መጠነኛ ነጥቦች እናስከትላለን።

ማስተማር፡- የተማሩትን ቅተብላትንና የተረዱትን ዕውቀት ለሌላው ማስተላለፍና ማቀበል መቻል ነው።

ማስተማር፡- ተማሪው እንዴት መሥራት እንዳለበት ዘዴዎችን ማሳየት ነው።

ማስተማር፡- በተማሪው አእምሮ ውስጥ ያለውን የእውቀት ተክል መንከባከብ ነው።

ማስተማር፡- ተማሪዎች እንዲማሩ መርዳትና የዕውቀትን አቅጣጫ ማስያዝ ነው።

ማስተማር፡- በመምህሩ ውስጥ ያለውን ጠቃሚ የሕይወት፣ የኑሮና የዕውቀት ዘይቤን ለማክፈል የሚጣርበት ዘዴ ነው።

ማስተማር፡- መምህሩ የሚያምነውን እውነትና ዕውቀት የሚገልጥበት፣ መረዳቱን ለተማሪዎቹ አቅም የፈቀደለትን ያህል የሚያስረዳበት ተስጥኦም ነው።

ማስተማር፡- አንተ መምህሩ ምን እንደምታደርግ ሲሆን፣ መማር ተማሪው ምን እንደሚያደርግ የሚረጋገጥበት ቁልፍ ጉዳይ ነው።

ማስተማር፡- አጥልቆና አጥብቆ በሰው አእምሮ ውስጥ

የመረዳትን መሠረት መጣል ነው።

ማስተማር፡- መምህሩ ከራሱ የተሻሉ ሰዎችን ባለው ተሰጥዖ ቀርቦ ለማውጣት እንቅስቃሴ የሚያካሂድበት መድረክ ነው።

ማስተማር፡- ተማሪውን ጤናማና እጅግ ጠቃሚ በሆነ በተማሪውም ላይ ሁለንተናዊ ለውጥ ሊያስገኝ በሚችል ዕውቀት ማስታጠቅ ሲሆን፤ ትርፍ ያለው ጉዳይም ቢኖር ትልቁ ማስተማር ነው።

ማስተማር፡- እንደ እግዚአብሔር ቃል፤ ተማሪውን ፈቀቅ ወደማይልበት ጥሩ ዝንባሌ እንዲራመድ ማገዝ ነው (ምሳሌ 22፡6)።

ማስተማር፡- ማለት ግን መምህሩ የፈለገውንና በውስጡ የተሰማውን ሁሉ እያወጣ በተማሪው ውስጥ የሚያሠርጽ /የሚደነቅርበት/ እንቅስቃሴ ማለት አይደለም። በመሠረቱ ለዚህ ጽሑፍ ይህን ያህል ትርጉም በመስጠት እናብቃ እንጂ የማስተማር ፍች ይህ ብቻ ነው ለማለት አይቻልም።

ማጠቃለያ፡- ቤተ ክርስቲያን ወይም ማንኛውም የሚመለከተው አካል የትውልድ አካሄድ በተስተካከለው ጉዳና እንዲሆን የመምህርን ጠቀሜታ በመረዳት በዚህ ትኩረት ፈላጊ ጉዳይ ላይ ያተኩር ዘንድ አሳስባለሁ። የማስተማር ሥራ በመንፈሳዊው ክልል ውስጥ የነበረውንና ያለውን ጠቀሜታ ሁሉ ማስቀመጥ ቢቸግርም፤ መጠነኛ ጥቆማዎችን ማግኘት ይገባልና ጥቂት ነጥቦችን እናንሣ።

«እሥራኤል ያለ እውነተኛ አምላክ ያለ አስተማሪ ካህንና ያለ ሕግ ብዙ ዘመን አሳልፈዋል» (2ኛ ዜና 15፡3)

ማስተማር በመጽሐፍ ቅዱስ በልዩ ልዩ ስፍራዎች የተጠቀሰና የተደገፈ ሥራ መሆኑን እንመለከታለን። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ትምህርት የሚጠበቀውን ያህል ትኩረት የተቸረው ለመሆኑ እና ላለመሆኑ ከቀድሞው ጋር አነጻጽሮ መረዳት ያስፈልጋል።

- በክርስቲያን አስተምህሮ ውስጥ በጣም ሰፊ ነገር የምንማር መሆኑ በቃሉ የተረጋገጠ ነው።

***የቤተ ክርስቲያን የመማር ማስተማር አነሣስ ምንድን ነው?**

የክርስትና የመማር-ማስተማር እንቅስቃሴ በየዘመኑ የራሱ መልክ የነበረው ሲሆን፤ ያንን ሁሉ ለማንሣት ጊዜ ቢወስነንም፤ ለዛሬ ጠቃሚ የምንላቸውን ነጥቦች ብቻ ለጥቆማ ያህል እናንሣ።

1. የክርስቶስን የማስተማር አገልግሎት ምሳሌነትን ለመከተል።

*** ጌታ ኢየሱስ የአገልግሎቱ መጀመሪያ ያደረገው ደቀ-መዛሙርቱን መምረጥና ማስተማር ነበር።**

«ሰንበትም በሆነ ጊዜ ያስተምር ጀመር ብዙዎች ለምተውት ተገረሙበት» (ማር. 6፡2፤ ማቴ. 7፡28-29)።

ጌታ ኢየሱስም የምድር ተልዕኮውን ፈጽሞ ከማረጉ አስቀድሞ በደቀ መዛሙርቱና በቤተ ክርስቲያን እንዲቀጥል (እንዲሠራ) ካሳሰበው ሥራ አንዱ የማስተማር ሥራ መሆኑንና እርሱም በምድር ሥጋ ለብሶ በተመላለሰበት ጊዜ በትኩረት የተንቀሳቀሰበት መስክ ማስተማር እንደነበር በብዙ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ማረጋገጥ ይቻላል። የመጽሐፍ ቅዱስ ታላቁ መምህር ጌታ ኢየሱስ 143 ጊዜያት ያህል በመስበክ እንዳገለገለና፤ 217 ጊዜያት ያህል ደግሞ በማስተማሩ ሥራ ላይ ያተኩር እንደነበር ያረጋግጥልናል። ይህ በራሱ የዛሬዎም ቤተ ክርስቲያን በማስተማር ሥራው ላይ በጽኑ እንድታተኩር የሚጋብዝ አሳብ እንዳለበት ይስተዋልበታል።

***በሌላ አባባል፤ የመጀመሪያው አስተማሪ እግዚአብሔር ነበር ማለት ግልጽ ይመስለኛል። በዔድን ገነት አዳምንንና ሔዋንን፤ «ይህን አትብሉ፤ ይህን ብሉ፤ ይህን በበላችሁ ጊዜ ሞትን ትሞታላችሁ» የማለቱን አካሄድ ስናጠና፤ ማስተማር መሆኑን እንገነዘባለን።**

ምሳሌ፤ ጌታ ኢየሱስ ወደዚህ ምድር ከመሳበት ዓላማ አንዱ

በማስተማር የእግዚአብሔርን መንግሥት ምስጢር ማሳወቅ ስለ ነበር፤ ይህም ስለ ተከናወነበትና እግዚአብሔር አብም ስለ ከበረበት አገልግሎቱ ጥሩ ማጣቀሻ ነበር ማለት ይቻላል።

በእነዚህና በመሳሰሉት ምክንያት የኢየሱስ የመምህርነት ሥራ ፍጹም ለምሳሌነት ቁንጮ ነው።

1.1 ማራኪና ብዙዎች እንዲከተሉት የሚያስችል የማስተማር ዘዴ ስለነበረው ማለት ይቻላል። ሕይወቱና ትምህርቱ ፍጹም ተቃርነው ስለማያውቁ ማለትም ይቻላል።

1.2 ኢየሱስ የተለያዩ ዓይነት ሰዎችን ወይም በየደረጃው የነበሩ ሰዎችን ያስተምር ስለ ነበር ማለት ይቻላል።

ለምሳሌ፡- መምህር ኒቆሊሞስን፣ የሳምራዊቷን ሴት፣ ወዘተ

ይህን የክርስቶስን የማስተማር ፈለግ በመከተል ነበር የጥንቶቹ ቅዱሳን ማስተማርን በትኩረት ተከትለው የነበረው (ሐዋ. ሥራ 1፤ ይመልከቱ)።

2. የማስተማር ሥራ ለቤተ ክርስቲያን የተሰጠን የመጽሐፍ ቅዱስ ትእዛዝ (Mandate) መሠረት በማድረግ። (ማቴ 28፤19-20)

የእግዚአብሔር ኘሮግራም ከሆኑት ትላልቅ አጀንዳዎቹ መካከል ማስተማር አንዱ መሆኑ ሁሌ መታሰብ አለበት።

- የደቀ መዝሙርነት ሥራ እንዲስፋፋ ትምህርቶች መጠናከር አለባቸው። 2ኛ ጢሞ. 4፤2፤ ዘፋግ. 4፡9

- ክርስቲያናዊ የማስተማር ሥራ ማድረግ ስለፈለገን የምናደርገው ብቻ ሳይሆን፤ ትእዛዝ በመሆኑ በሚገባ ትኩረት የሚከወን (የሚሰጥ)፤ ያለአማራጭ የሚደረግ ግዴታ መሆኑንም መቀበል ተገቢ ነው።

3. ማስተማር ታሪካዊ (historical) መረጃ ያለው ነው።

ማንኛውም ነገር ከየት እንደ ተነሣ እንዴት ወደ ደረሰበት እንደ መጣ፤ መቼ እንደ መጣ በማን እንደ መጣ፤ ለምን እንደ መጣ

ታሪካዊ መነሻውን እጥንቶ ማረጋገጥ ይገባል።

ታሪክ በአንዳንድ ጉዳዮች ዙሪያ ጥሩ መነሣሣት ሊፈጥርልን ይችላል። የቤተ ክርስቲያን አባቶች በየክፍለ ዘመኑ የቤተ ክርስቲያንን ህልውና ለመጠበቅ ከሚከተሉት አንጻር በማስተማር ሥራ ተንቀሳቅሰዋል።

የማስተማር ሥራ በቀደሙት ዘንድ የቤተ ክርስቲያንን ሕልውና ከሐሰተኛ ትምህርቶችና ክርክሶች ለመጠበቅና ክፉውን ነገር ሁሉ ተቋቁሞ ለመጽናት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገላቸው ሥራ እንደ ነበር ታሪካቸው ያስተምረናል። ማስተማሪያቸውን ብቻ ሳይሆን በቀደሙት ዘመናት አስተማሪዎቹ እንደ ዛሬው ብዙ ዘዴዎች ባልተለመዱበት ሁኔታ እንኳ የጌታ ትምህርት ጣፋጭና ማራኪ በሆነ መንገድ ያስተላልፉ ወይም ያቀርቡ እንደ ነበር ከመጽሐፍ ቅዱሳችን ጥናት እንገነዘባለን። (ዕብ. 1፤1፤ 2ኛ ጢሞ. 2፤2 ይመልከቱ)። ናቦዎስቱም፤ በቤተ መቅደስም ሆነ በየቤቱ፤ ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ መሆኑን ከማስተማርና ከመስበክ ከቶ ወደ ጌላ አላሉም ነበር። (ሐዋ. ሥራ 5፤42)።

- የማስተማርን ታሪካዊ ምሳሌነት ለመጥቀስ ያህል፡-
- ፈሪሳውያን ደቀ መዛሙርት ነበረቸው።
- መጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ነበሩት።
- ጌታ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ነበሩት።

ይህ እውነት የሚያረጋግጠው ትምህርት በየክፍለ ዘመኑ ምን ያህል ትልቅ ተግባር እንደ ነበርና እንደ ሆነ ነው።

የቤተ ክርስቲያን /የመምህር/ የመማር ማስተማር ሥራ በፍጹም ክርስቶስን ማዕከል ያደረገ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ እውነቶች ላይ የተመሠረተ፤ በመንፈስ ቅዱስ ቃሉን በመግለጥ ኃይል ላይ የተደገፈ እና በተማሪው ሕይወት መሠረታዊ ለውጥ ላይ ያነጣጠረ እንደ ሆነ ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚሸጋገር ሥራ መሥራት መቻሉ ታሪካቸው ያስተምራል።

ማጠቃለያ

- በመጨረሻም የቤተ ክርስቲያንን የመማር ማስተማር አነሣሥ

አጠቃላይ ሁኔታ ግምት ውስጥ በማስገባት፣ የዛሬዋም ቤተ ክርስቲያን በማስተማር ሥራ ላይ በማተኮር የተሻለ ተጠቃሚ መሆንን ማሰብ ይኖርባታል።

ለ. የማስተማር ዓላማዎች፡-

ዓላማ (Objective) የለሽ የሆነ ድርጊት የለም። የትምህርት ዘርፎች ሁሉ ዓላማ አላቸው። ዓለማዊም ሆነ መንፈሳዊ ትምህርት የየራሱ ዓላማ አለው። ዓላማ ሰው ወደሚፈልገው አንድ ጉዳይ መድረሻና ሌላውንም ቢሆን ማድረሻ መሠረታዊ አሳብ ነው። በዚህም ዘመን የቤተ ክርስቲያን ደካማ ጉን ከሚባለው አንዱ የአስተምህሮ ጉዳይ (በማስተማር ሥራ ላይ ያለማተኮር ችግር መሆኑ) ነው።

ሐዋ. ሥራ 1824-28 ይመልከቱ።

* «የማስተማር ምክንያት ማስተማር ነው!» ይባላሉ።

* የማስተማር መሠረታዊ ትርጉም መነሻ ነጥቦች እንደ ተጠበቁ ሆኖ፣ በማስተማር ዓላማ ዙሪያ ማተኮርም አግባብነቱ የላቀ ነው።

* በግልጽ ዓላማ ሆነው መታወቅ፣ መቀመጥ ካለባቸው መሐል በጥቅሉ የተማሪውን እውቀት ማሳደግ (increasing factual knowledge) ነው። ይህ በእንዲህ እንዳለ፣ ዓላማዎቹ ቢያንስ በሚከተሉት ላይ ቢያተኩሩ የተሻለ መሆኑ ይገመታል፡-

1. ተማሪን የእውቀት ባለቤት ማድረግ። በተማሪዎች አእምሮ፣ አመለካከት ዙሪያ ለውጥ (Changing attitudes) ለማምጣትና የተማሪውን አስተሳሰብ ሊሞርድ በሚችል እውቀት ለማጎልበት በተሻለ ነገር ለመገንባት፣ በዚህ ሰበብ ተማሪዎቹ ለራሳቸው፣ ለቤተ ክርስቲያን፣ ለማኅበረሰቡ፣ ለተፈጥሮና ለሚጠቅሙ ሕግጋት ሁሉ ጠቃሚና የተደላደለ ዕውቀት እንዲኖራቸው ለመርዳት ነው።

2. በተማሪው ዘንድ የጠባይ ለውጥ ማስገኘት። ተማሪዎች ጥሩ ሥነ ምግባር (ጥሩ ግብረገብ) ያለው ሕይወት፣ ጥሩ እምነትና አቋም ያላቸው እንዲሆኑ መርዳት፣ በተለይ

የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማወቅ በሳል ትውልድ፣ ሰዎችንና ሥራን አካባሪ ዜጋ ሆነው እንዲታነጹ ለመርዳት ነው። ናበመንፈሳዊ ክልል ውስጥ ማለት ነው በማስተማር ተግባር በርካታ ጠቃሚ ጉዳዮችን ማሳወቅ መቻሉ ቢታመንም፣ የእግዚአብሔርን ፈቃድ የማሳወቅን ያህል ግምት የሚሰጠው ጉዳይ እንደሌለ ለመንፈሳዊው መምህር ግልጥ ነው።

«ዕዝራም ያስተምርና ያሳውቅ ነበር» (ነህምያ 8፡8)

3. በተማሪው ውስጥ ያለውን ተፈጥሮአዊና መንፈሳዊ ተሰጥሶ ለመንከባከብ፣ በተማሪዎቹ ውስጥ በተፈጥሮም ሆነ በመንፈስ ቅዱስ አሠራር እግዚአብሔር አምላክ ያስቀመጠውን ተሰጥሶ በመምህሩ አማካኝነት ለመንከባከብና ለፍሬያማነት በቅቶ ተማሪዎቹ እንዲረዱትና ለሌሎች ጥቅም ጭምር እንዲያውሉት ለመርዳት ነው።

ዕውቀትን ለአእምሮና የሕይወት ለውጥን ለልብ ማበርከት ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

«ሕዝቤ ዕውቀት ከማጣቱ የተነሣ ጠፍቶአል። ዕውቀትን ስለናቃችሁ፣ እኔም ካህናት እንዳትሆኑ ናቅጧችሁ» (ሆሴዕ 4፡6)። የተማሪውን በጎ ባሕር ለማዳበር “Improving behavior” የሚደረገው በማስተማሩ ሥራ ሲሆን ይህም የዓላማ አንዱ አካል ነው።

ማጠቃለያ

የምናስተምራቸው ተማሪዎች ነገ ከእኛ የተሻለ ነገር ኖሮአቸው ለማየት እንድንበቃ ዓላማችን ወሳኝ መሆኑን አንርዳ። በጠቅላላው ከዚህም ቀደም የነበረውን ዕውቀትና ልምድ በተገቢ ሁኔታ ለማሻሻልና በተገቢው ቦታ በጥቅም ላይ ለማዋል እንዲችል መንገዶችን ለመቀየስ፣ ውጤታማ ሊያደርጉት የሚያችሉትን አዳዲስ ስልቶችን ለማሳየት ተማሪውን ለጋላፊነት ለማብቃት ትናንት እንዲህ ነበርኩ ዛሬ እንዲህ መሆን ችያለሁ ወደሚልበት ለውጥ ለማምጣት እነዚህን የማስተማር ዓላማዎች በአጠቃላይና በዝርዝር በትምህርቱ (Curriculum and Syllabus) ውስጥ ማንጸባረቅ ግድ ይሆናል።

ትምህርት አንድ

የሙከራ (የመወያያ) ጥያቄዎች

1. ማስተማር ስንል ምን ማለታችን ነው?

2. የማስተማር ተልዕኮ እነሣሥ ለቤተ ክርስቲያን እንዴት ነው?

3. የማስተማር አገልግሎት ዓላማዎችን አብራራ?

ቤተ ክርስቲያንን አጋዥ ሥራ መሥራት ካለብህ
በማስተማር አገልግሎት ላይ ማተኮር እንደ ትልቅ እይታ
ነው።

ትምህርት ሁለት

መምህሩን ብቁ መምህር ከሚያስብሉት በርካታ ነጥቦች መሐል የራሱን ባሕሪና አቋም ማወቅ፤ የተማሪዎችን ሁሉንተናዊ ማንነት ማወቅ፤ የትምህርቱን ይዘትና የአቀራረብ ዘዴውን ማወቅ የመቻሉ ብቃት ነው።

ሀ- መምህሩ የራሱን ባሕሪ የማወቅ ብቃት

አንድ በመምህርነት አገልግሎት የሚሰማራ ሰው ማወቅ ካለበት መሠረታዊ ጉዳዮች ውስጥ የራሱን ማንነትና ብቃት፤ የሚያስተምራቸውንና የሚያስተምረውን ትምህርት ማወቅ መሆን እንዳለበት ሁሉም ይግባባበታል።

* በዚህ የመምህር ሥነ-ምግባር በወደቀበት ዘመን ውስጥ በተለይ መንፈሳዊው መምህር ከሥነ-ምግባር (ባሕርይ) አኳያ በማተኮርና አቋምን ከማስተካከል አኳያ የተሻለ ሆኖ የመገኘቱ ጉዳይ ወሳኝነት ያለው ነገር ነው። መምህር በማስተማር ችሎታው ከሚሰጠው ጠቀሜታ በዘለለ በሕይወት ምሳሌነቱ ጥራት ያለው አስተማሪ ሆኖ መገኘት ጥሩና አስደናቂ የማስተማሪያ ዘዴ አድርጎ እንደ መጠቀም መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል። በመማር ማስተማሩ ሥራ ላይ የመምህሩ ሕይወትና ባሕሪ በጣም ወሳኝ ነው።

1. የጥሩ መምህር ባሕርይ፡-

በጥሩ ነገር የበለጸገ ሕይወት ማለት ከአንድ መምህር የሚጠበቅ መሆኑን ከጌታ ኢየሱስ ሕይወት መመልከት ይቻላል።

«እናንተ መምህርና ጌታ ትሉኛላችሁ፤ ትክክልም ነው እንደምትሉኝ እንዲሁ ነኝና። እንግዲህ እኔ ጌታችሁና መምህራችሁ ሆኜ ሳለሁ እግራችሁን ካጠብሁ እናንተም እንደዚሁ እርስ በርሳችሁ እግራችሁን ተጣጠቡ» (ዮሐ. 13:13-14)

- መምህር ልዩ ልዩ ዓይነት የማስተማሪያ ዘዴዎችንና መርጃ

መሣሪያዎችን መጠቀም እንዳለበት ይታመናል፤ ይመከራልም። እንዲሁም መምህሩ ሕይወቱንና ባሕርይውን እንደ አንድ የማስተማሪያ ዘዴና መሣሪያ አድርጎ በማስረጃነት ቢያሳይ የመማር ማስተማር ሥራውን የተሻለ ፍሬያማ ሊያደርግለት እንደሚችል አጠራጣሪ አይሆንም።

«መምህር በመናገር ትንሽ፣ በማድረግ ብዙ፣ በመሆን ደግሞ በጣም ብዙን ያስተምራል የሚባለው አባባል እውነተኛነቱ የሚረጋገጠው በሕይወቱ ነው። «የእውነተኛ መምህር መለያው እንደሚኖረው የሚያስተምር፣ እንደሚያስተምረው የሚኖር ነው።» ይባል የለም? ይህም ተጨማሪ ጭብጥ ነው።

የመምህሩ ጥሩ ባሕሪያት ምንድን ናቸው?

1.1. መምህር ትሑትና አፍቃሪ ልብ የሚስተዋልበት ነው። ማቴ. 11:28፣ ዮሐ. 13:13-14

አንድ መምህር በእውቀቱ ባደገ መጠን በትሑትናው ማደግ ከሰዎች ይልቅ ከጌታው የሚጠበቅበት መሆኑን መዘንጋት የለበትም። ምክንያቱም የትሑትና ተቃራኒ ትዕቢት ነው። በትሑትና ማደግ ካቃተን፣ በትዕቢት እናድግና ውድቀት ይሆንብናል። ትሑት ስንሆን ደግሞ እንደ ቅዱስ ቃሉ ጸጋ ይበዛልንና ሁሉን አፍቃሪ መሆን አያስቸግረንም።

የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ ውጤቶች በመሆናቸው በመምህር ሕይወት በተሻለ መልክ መታየታቸው ግድ ነው።

ምሳሌ:- አንድ የቻይና መምህር ሁልጊዜ ተማሪዎቻቸው ወደ ክፍል ሲገቡ ብድግ በማለት ይቀበሏቸው ስለነበር። ይህን የተመለከተ አንድ ሰው ለምን እንደሚያደርጉት ሲጠይቃቸው፣ መምህሩ፣ ናተማሪዎቼን ነገ ትላልቅ ሰዎች በሆኑ ጊዜ ላገኛቸውና እጅ ልኅነታቸው ስለማልችል ዛሬውኑ ላድርገው ብዬ ነው። ብለው መልስዋል። በተማሪው ዘንድ ትሑት ሆኖ መገኘት ማለት ያለንን አርቆ ማሰብ ሁሉን ለማሳየት ጭምር ይረዳል።

- ፍቅር:- ተማሪውን ለመርዳት እንድንንቀሳቀስ የሚያደርገን የፈቃደኝነትን ስሜት በውስጣችን የሚያኖር ታላቅ ኃይል ነው።

- ፍቅር:- ለተማሪው ያለንን በጎ አመለካከት ርኅራኄና አክብሮት በፈገግታና በጥሩ አቀባበል በምንችለው ድጋፍ ሁሉ በግልጽ የምናሳይበት ሁኔታ ነው።

- ፍቅር:- ተማሪያችን ስቶ፣ ጎድሎ፣ ደክሞ ስናገኝው ያለምንም ይሉኝታ ለማቅናት ስንል በግልጽ የምንመክርበት፣ ሲያስፈልግ የምንገሥጽበት እንቅስቃሴ ነው። (ቆላ. 128 ይመልከቱ)።

- ፍቅር:- ተማሪዎቻችን ዓላማ ያላቸው፣ ለበጎ ነገር የሚተጉና የሚነሣሡ፣ ደፋርና ብቁነት የሚሰማቸው እንዲሆኑ ያግዛቸዋል።

1.2 የታማኝነትና የታዛዥነት ልብ የሚስተዋልበት ነው።

- ተማሪዎቻችንም ሆኑ እግዚአብሔር ለቃላችን አፈጻጸም ትልቅ ግምት ስለሚሰጥ ቃላችን አዎን ቢሆን አዎን፣ አይደለም ቢሆን አይደለም ብቻ መሆኑ ይጠበቃል (2ኛ ቆሮ. 1:18)።

- ታማኝ (Faithful) ከሆንን ጠቃሚ (ሞሮቁበርጅቱስ) የሆነ ነገር ይኖረናል፤ የሚጠቅም ነገር ደግሞ በውስጣችን ካለ የማስተማር ብቃት ያለው (Teachable) እንሆናለን። ይህ ከሆነ ደግሞ በአድማጮቻችን እንወደዳለን።

ስለዚህ መምህር:-

- ለማስተማር ሥራው፤

- ለሕይወቱ ንጽሕና፤

- ለቃሉ፣ ለተናገረው፤

- ለጊዜው፤

- ለዝግጅቱ፣ ወዘተ... ታማኝ ሊሆን ግድ ነው።

- ታሪክ ኢየሱስ ሂዳ አስተምሩ እንዳች አድርጉ ሲላቸው ደቀ መዛሙርቱ ያሳዩትን ታዛዥነታቸውንና ታማኝነታቸውን በክፍሉ ማረጋገጥ ይቻላል። ስለሆነም መምህር ታማኝና ታዛዥ ሆኖ መነበብ አለበት።

«...የጌታ ባሪያ ለሰው ሁሉ ነገር፣ ለማስተማር የሚበቃ...»
(2ኛ ጢሞ. 2:24) መሆን ይገባዋል።

1.3 የመማርና ማስተማር ልብ የሚስተዋልበት ነው።

«የእግዚአብሔርን ትምህርት አስተማሪ ምን እንደሚያስተምርና ለምን እንደሚያስተምር ለማወቅ ፍጹም የመማር ልብ ያለው መሆን አለበት።» (ቄስ ዶ/ር ደበላ ብሪ)

* በማስተማር ሥራ ፍሬያማዎችና ጠቃሚ መምህራን ናቸው ካልን፣ ለመማር ፈቃደኝነት ያላቸው ሰዎች ናቸው ማለታችን ነው።

- የመምህርነት ወይም የመማር ማስተማር ሥራና የክረንት አካውንት የባንክ ሲስተም አሠራር አንድ መሆኑን ባለሙያዎቹ ይናገራሉ፤ ይኸውም የማውጣት የማስገባት ጥራትና የመስጠት አካሄድ ማለት ነው።

• መምህሩ መማር አለበት ወይም የመማር ልብ ያስፈልገዋል ስንል የግድ ወደ መደበኛ ትምህርት ቤቶች መሄድና በዚያ ተቀምጦ ትምህርት ይቅሰም ማለት ብቻ ላይሆን ይችላል። ነገር ግን ልቡ (መሻቱ) እስካለ በተለያዩ ቦታዎች፣ ዘዴዎችና መንገዶች መማር እንደሚቻል የተረጋገጠ ነው።

• ሲባልም ያገኙትን ሁሉ ለመመገብ ማሰብ ወይም ምንም ላለመገብ መፈለግ ጤንነት አይደለም።

• ለአንዳንድ ሰዎች ትምህርት ቤት ወህኒ ቤት የሚመስላቸው መማር የማይወዱ ግን አስተማሪዎች የተባሉ መኖራቸው ሲሆን፡ ሌላዎቹ ትምህርት ቤት ውስጥ ተደብቆ ዘመንን መግፋት ፈላጊዎች መኖራቸው ነው። ከተማሩት ዕውቀት ጋር እዚያው ዘመንን መፍጀት ትልቅ ችግር ነው። ይህ ደግሞ የመጋባብ ስልትን የማበላሸት ያህል እንደሆነ ማስተዋል

ያስፈልጋል። የአመጋገብ ስልቱ የተበላሸበት ተመጋቢ ጤነኛ ለመሆኑ አጠራጣሪ ነው።

«ደቀ መዝሙር ከመምህሩ አይበልጥም፤ ነገር ግን በሚገባ የተማረ ሰው ሁሉ እንደ መምህሩ ይሆናል።» (ሉቃስ 6:40) የሚለውን ማስተዋል ይገባል። የብቃት ማሻሻያ (Skill development) ማካሄድ ግድም ነው።

«አለማወቅን መፈለግ በዘረቀቁ የተደቀነ የመሻሻል እንቅፋት ነው።» ይባላልና ንቁ መሆን ተገቢ ነው።

- መምህር በእጁ የያዘውን ማንበብና ማስተዋል፣ በጆሮው እየሰማ የሚያደምጥና የሚያሳሳስል ከሆነ በዘመኑ የማይቀደም ይሆናል ማለት እውነትነት ያለው ነው።

• ማንበብ፣ መማር ለአንድ መምህር ትልቅ ሥራው ነው ማለት ይቻላል።

1.4 ትጋትና ንቃት የሚስተዋልበት ነው።

• መምህር በማገልገል፣ ለሚያገለግላቸው (ለሚያስተምራቸው) በመጸለይ ክፉውን ሁሉ በመከላከል ሕይወቱንም በመጠበቅ ንቁና ትጉሕ መሆን አለበት።

«የትጉ እጅ ትገዛለች፤ የታካች እጅ ግን ትገብራለች» (ምሳሌ 12:24)።

«የትጉሕ አሳብ ወደ ጥጋብ ያደርሳል፤ ችኩል ሰው ሁሉ ግን ለመጉደል ይችኩላል» (ምሳሌ 21:5)፤

«ንቁ በሃይማኖት ቁሙ ጎልምሱ ጠንክሩ»
(1ኛ ቆሮ. 16:13)።

መምህር በተቻለ መጠን ንቁ የመሆን ስሜት የሚስተዋልበት እንጂ የፈዘዘና የደዘዘ ሁኔታ የሚነበብበት እንዳይሆን ይመከራል። ንቁነት ማለት ግን ችኩልነትና ገጽተኝነትን ማለት አይደለም።

1.5 በትዕግሥትና ጽናት የበለጸገ ልብ የሚስተዋልበት ነው።

• በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ በርካታ ፈታኝና አስቸጋሪ የሆኑ ክስተቶች ሊኖሩ ስለሚችሉ ይህን ባሕሪ መልመድ ትልቅ መፍትሔ ነው።

• «የተወደዳችሁ ወንድሞቼ ሆይ፤ ድካማችሁ በጌታ ከንቱ እንዳይሆን አውቃችኋልና የምትደላደሉ፤ የማትነቃነቁም፤ የጌታም ሥራ ሁል ጊዜ የሚበዛላችሁ ሁኑ።» (1ኛ ቆሮ. 15:58፤ 2ኛ ጢሞ. 4፤ 12-15)።

• እናንተ ደግሞ ታገሡ ልባችሁንም አጽኑ የጌታ መምጣት ቀርቦአልና። ወንድሞች ሆይ፤ የመከራና የትዕግሥት ምሳሌ የሆኑትን በጌታ ስም የተናገሩት ነቢያትን ተመልከቱ። (ያዕቆብ 5:8-10)

1.6 የአክብሮት ልብ የሚስተዋልበት ነው።

* አንድ መምህር በመማር ማስተማሩ ዙሪያ ትምህርቱን፤ ተማሪውንና ጊዜውን ማክበር በሥራው የተሳካ ነገር እንዲገኝመው ያደርገዋል።

- ከጌታ የማስተማር አገልግሎት ከምንማራቸው ትላልቅ ነገሮች አንዱ ተማሪዎቹን አክባሪ እንደ ነበር ነው። ተማሪዎቹ ግን የሚያስከብር ምግባርና ጠባይ እንዳልነበራቸው ግልጽ ሆኖ ላለ ጌታ የሥነ-ልቦና ጉዳት እንዳያጋጥማቸው መጠንቀቂያ ይህም ለእነርሱ የነበረውን ትልቅ አክብሮትና ጥንቃቄ ጠቁሟል ነው።

ማለትም፡-

1.6.1 መምህር ተማሪውን ማክበር ይጠበቅበታል፡- አልፎ አልፎ በአንዳንድ መምህራን ዙሪያ የሚታይ ጉድለት ቢኖር ተማሪዎቻቸውን ከማበረታታት ይልቅ ማንጓጠጥና ማንኳላስ (የተማሪዎቻቸውን ሥነ-ልቦና የመጉዳት ሁኔታ ነው። ይህን አመለካከት ይዞ ሌላውን አሳዳጊና ለቁም ነገር አብቂ መሆን አይቻልም። ተማሪውን አክብረን፤ ስለ እርሱ ተጨንቀንና ተጠብቦን የምንሠራው ሥራ ነው እኛንም የሚያስከብረንና በመልካም

እንድንታወስ የሚያበቃን።

* ተማሪውን ማክበር ከእውነት በመነጨ መልኩ እንደ አንድ ትልቅ (Subject) ቁም ነገር መወሰድ ያለበት ጉዳይ ነው።

1.6.2 ትምህርቱን ማክበር፡- ሌላኛውም እኛ ላከበርነውና ላመንበት ጉዳይ ነው ጊዜያችንን ሁለንተናችንን መስጠት የምንችለው። ያከበርነውን ነገር ለመናገር ልብ ሙሉ ያደርገናል፤ እስከንናገረውም እንኳ ጊዜው ይረዝምብናል፤ በውስጣችንም በቂ ስፍራ ይኖረዋል ማለት ይቻላል።

1.6.3 የማስተማር አገልግሎትን ጊዜ ማክበር፡- ጊዜ በሰዎች ሁለንተናዊ ማንነት ላይ ለውጥ ሊያስከትል የሚችልን ሥራ ለሚሠራው መምህር ቀርቶ በዓለማችን ላይ እስከፊ ጥፋት በሚያስከትል ተግባር ላይ ለተሰማሩ እንኳ አጣጣሪና አንገብጋቢ እንደሆነ ልብ ማለት ይቻላል። ስለዚህ መምህር ያለ ልክ የራሱንና የተማሪዎቹን ጊዜ አክባሪና ተጠቃሚ መሆን አለበት። ጊዜ ከተበላሸ መምህርነትም ሆነ ትምህርቱ ያለጥርጥር ይበላሻል።

ማጠቃለያ

አንድ መምህር ከላይ ባየናቸው እና በእርሱ ዘንድ ሊገለጡ በሚገባቸው በበጎ ባሕርያት የበለጸገ ሆኖ በተማሪዎች ዘንድ በፍቅር፤ በትሕትና፤ በታማኝነት፤ በለው አክባሪነት፤ በንቁነት፤ በጥሩ የመማርና ማስተማር ልብ በመንቀሳቀስ ለተነሣበት ዓላማ መንቃትና መጣር እንዳለበት ማስታወስ ይጠበቅበታል።

2/ የጥሩ መምህር አቋም፡-

ከዚህ በታች የመምህሩ አቋም ብለን የምናነሳቸው ነጥቦች በየትኛውም አገልግሎት ውስጥ በሚያገለግለው አገልጋይ ሁሉ ሊተኮርባቸው የተገቡ ናቸው። በተለይ ግን በማስተማር በሚያገለግለው አገልጋይ በኩል የበለጠ ትኩረት ቢደረግባቸው ይመከራል።

2.1 ተግባቢነት

ተግባቢነት ሰዎችን ወደ ትክክለኛ መንገድ ለማስጠጋት ከሌሎች ጋር ግንኙነት የመፍጠሩ አስፈላጊነት ወሳኝ ነው። ከድካሙ የበለጠ ውጤት ያለው የማስተማር አገልግሎት ለመስጠት ከተፈለገ፣ መምህሩ ለተማሪዎቹ በፍቅርና በርኅራኄ በክፍልም ውስጥ ሆነ ከክፍል ውጭ የተግባቢነት ስሜቱን ሊያዳብርም ይገባል። ይህ ደግሞ ከማሳየቱ በዘለለ ተማሪውንና አስተማሪውን በማስተላለር ግባችንን ያማረ ለማድረግ ትልቅ ጠቀሜታ ያለው ነው። ለአቀራረብ በር ከፋች የሆነ ፈገግታ፣ ጥሩ ሰላምታ፣ ልክ ያላለፈ ጭውውትና አግባብነት ያለው ቀልድ አልፎ አልፎ ቢታከልበት ጥሩ የግንኙነት መስመር በቀላሉ ሊዘረጋ ይችላል። ግንኙነት መፍጠር መቻል መምህሩ በውስጡ ያለውን በጉ ነገር ለማቀጠል የሚረዳው ሲሆን፣ ተማሪው ነፃ ሆኖ ለመቅረብና ችግሩን ለማሳወቅ የሚረዳው ነው።

2.2 ብስለትና ጥንካሬ

መምህር ጥሩ የአካል ጥንካሬና የአእምሮ ብስለትና ንቃት እንዲኖረው በቂ አረፍት ማግኘት ጥሩና ተመጣጣኝ አመጋገብ መከተልና ከመባከን ተቆጥቦ ለራሱ ተገቢውን እንክብካቤ ለማድረግ የተረጋጋ ሁኔታ ሊኖረው የተገባ መሆኑ ይታመናል።

መምህር ተማሪዎቹ ሊረዱት እስኪችጉ የተጣደፈ ነገር እንዳይስተዋልበት ጥንቃቄ መውሰድ ያስፈልገዋል። በአንፃሩ፣ «ረጋ ያለ ሰው ነው» እባላለሁ ብሎ መፍጠን በሚገባው ጉዳይ ላይ ወደ ጎሳ ቢል ችግር እንዳይከሰት ማሰብ ይገባል።

2.3 የአእምሮ ትኩሰት

የመምህሩ አእምሮ ይጎለግልና የአስተሳሰብ አድማሱ ይሰፋ ዘንድ የጊዜውን ሁኔታ የሚገልጹ ጥሩ ጥሩ ማቴሪያሎችን (መጻሕፍትን) የመጠቀም አስፈላጊነቱን ማመን ይጠበቅበታል።

መምህር ተማሪዎቹን ወቅታዊ በሆኑ አዳዲስ እውቀቶችና እውነቶች ለማስታጠቅ በመርጃነት የሚጠቀሙበትን ዘዴ ለማግኘት ሁል ጊዜ እራሱን በማንበብ፣ በመስማትና በማየት አስፈላጊ

የሆኑትን ሕይወቱን ግን ለአደጋ በማያጋልጥ ጥንቃቄ ውስጥ በመሆን ለአእምሮ ትኩሰት ማሰብ አቋሙ ሊሆን ይገባል።

በአዳዲስና ሁል ጊዜ ንጹሕ በሆነ ትምህርት በተማሪዎቹ ፊት የሚተርብ መምህር እንዲህ ይላል። ንእኔ ተማሪዎቼን ሁል ጊዜ ከአቋሪ ውኃ ሳይሆን ከፈሳሽ ምንጭ አጠጣቸዋለሁ። (ንቁ መምህር)

«ማንበብ ከቻልክ ማስተማር ትችላለህ!» ይባላል። ናተምሮ የማያነብ የመማር ዕድል ካልገጠመው ሰው አይሻልምን ይባላልም።

2.4 ንጹሕነት

ዌመምህር ከሁሉም አንጻር በተቻለ መጠን በንጹሕ ሁኔታ መመላለስ ይኖርበታልን የሚለው አባባል አግባብ ነው። ማለትም መምህር ከምንም በላይ እውነተኛ (genuine) በመሆን የውስጥ ንጽሕናውን ማረጋገጡ ወሳኝ ጉዳይ ነው። በውጭ አቋሙ የአካልና የልብስ ንጽሕናውን የኑሮውን አቅም ያህል በመጠበቅ እራሱን ከነቀፌታ ለመጠበቅ ጥረት ማድረግ ይጠበቅበታል። ይህ በመምህሩ የታወቀና የተከበረ አቋም መሆን አለበት። ናየለውጥ ሐዋርያ መሆን የሚፈልግ መምህር በሕይወቱም ሆነ በሁሉ አንጻር ንጹሕ መሆን ነው።» ያለበት ይባላል። 1ኛ ጢሞ. 11፡16 ይመልከቱ።

ማጠቃለያ

በመምህሩ አንጻር በጥሩ አቋም ላይ መሆን ትልቅ ግምት ከሚሰጣቸው ነገሮች አንዱ መሆኑን በመረዳት በእነዚህ ጠቃሚ ነጥቦች የራስን ነገር ማሳደግ አግባብ መሆኑን መዘንጋት የለበትም።

ትምህርት ሁለት

የሙከራ (የመወያያ) ጥያቄዎች

«የጌታም አገልጋይ ... ለሰው ሁሉ ገር ለማስተማር ብቃት ያለው...» (2ኛ ጢሞ. 2፡24)

1. የጥሩ መምህር አቋሞች ምን እንደ ሆኑና ለምን እንደሚጠቅሙ በራስህ አባባል አብራራ፡-

2. የጥሩ መምህር አቋም ምን ምን ናቸው፡

3. ሰባቱን ወሳኝ ጥያቄዎች ጥቀስና አብራራ፡-

ለ. ተማሪን የማወቅ ኃላፊነትና ብቃት

በማንኛውም ዓይነት ሥራ (አገልግሎት) ላይ የተሠማራ ሰው ለሥራው ብቃት ያለው መሆን ይኖርበታል፡

* ስለዚህም፡ በመምህሩ ብቃትና ኃላፊነት ውስጥ ካሉት ጥቂቶቹን በዝርዝር አንሥቶ ለመመልከት ያህል፡

1. ተማሪዎቹን በዕድሜ ማወቅ፡

* የማስተማር ምኞትና ፍላጎት ብቻውን ስኬታማ ሊያስኘንም ሆነ ሊያደርገን በፍጹም አይችልም፡ ምክንያቱም አንድ መምህር ከማስተማር አገልግሎቱ አልፎ በርካታ ኃላፊነቶች በማልጽና

በስውር ስላሉበት፤ ተማሪዎቹ በቂ እውቀትና ክህሎትን እንዲያገኙ ማድረግ በመልካም ነገር ለማነጽ ተማሪዎቹ (በአገልግሎት ገበታው) የሚገኙትን የተማሪዎቹን ዕድሜ ደረጃ ማወቅ ግድ ነው፡ ምክንያቱም ትምህርት እንደ ዕድሜ ነው የሚተላለፈው፡፡

• መምህር በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ በርካታ ፈታኝ የሆኑ ክስተቶች ሊኖሩበት ስለሚችሉ፤ አጠቃላይ ሁኔታዎችን መገንዘብ ለመፍትሔ ይረዳዋል፡

• «ግሪኮች ለሆኑትና ላልሆኑት ለጥበበኞችና ለማያስተውሉት ዕዳ አለብኝ» (ሮሜ 1፡14)

ከዚህ ጥቅስ አንጻር መምህር እነማንን እንደሚያስተምርና ለእነማን ኃላፊነት እንዳለበት ማወቅ ይገባዋል፡

* ተማሪዎችን በዕድሜ ለይቶ ማወቅ ለመማር ማስተማር ሥራ ከፍተኛ አገዛ ያለው ነው፡፡

በሁሉ ዘንድ እንደሚታወቀው የሰው ልጅ ልዩ ልዩ ዓይነት ባሕርያት እንዳሉት ይታመናል፤ ባሕርያቱም ደግሞ ከዕድሜው ጋር ቁርኝት ያላቸው መሆኑን ጠንቅቆ ማወቅ ትልቅ ጠቀሜታ እንዳለው መረዳት ያሻል፡

በመማር ማስተማር አገልግሎት ውስጥ በተፈጥሮ ይሁን በሥልጠና ተሰጥኦው ያላቸውን ሰዎች እንደሚጠቅምና ለአዋቂዎች፣ ለወጣቶች፣ ለሕፃናት እንደሚያስፈልግ አገልግሎታቸውን ለመፈጸም እንደሚጥሩ ወይም የሚያስተምሩ መሆኑ የተረጋገጠ ነው፡፡

ይህ በእንዲህ አንዳለ፤ መምህር ተማሪዎቹ እነማን መሆናቸውን ለይቶ ማወቅ አለበት ስንል፡

1.1 አዋቂ ተማሪዎች፡-

አልፎ አልፎ ጎልማሶች እያልን የምንጠራቸው ተማሪዎች ስለሆኑ፤ እነዚህ ተማሪዎች በሙሉ ፈቃደኝነት፤ በመረዳት

በራሳቸው ተነሣሽነት የትምህርትን ጠቀሜታ በመገንዘብ በጊዜያቸው፣ በገንዘባቸው፣ በጉልበታቸው ሁሉ ላይ መስማማትነት ከፍለው ባላቸው እውቀት ላይ የተሻለ እውቀት ለመጨመር ሲሉ ወደ ትምህርት ገበታ የሚመጡ ናቸው።

ዕድሜያቸው ከ30 ዓመት ጀምሮ ያሉትን የሚያካትት ይሆናል።

እነዚህ ተማሪዎች በአንዳንድ ርእሰ ጉዳዮች ላይ ከመምህራቸውም የተሻለ ግንዛቤ ያላቸው ሊሆኑም ይችላሉ። መምህራቸውም ምናልባት የተሳሳተበት ጉዳይ ቢኖር አርሞ ወይም አስተካክሎ የመስማት፣ የመቀበል አቅም ያላቸውም ሊሆኑ ይችላሉ። ያላመኑበትንም ላለመቀበል ይችላሉ፤ ወይም እንቢ የማለት አቅም አላቸው።

ይሁን እንጂ፣ እውቀት ፈልገው መምጣታቸውን ግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢውን እውቀት እንዲገቡ ተገቢው ትኩረት ሊሰጣቸው ያስፈልጋል። በተለያዩ አላቦችና ኃላፊነቶች ተወጣጥረው የሚመጡና የሚማሩ መሆኑን ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት መርዳትም ያስፈልጋል።

1.2 ወጣት ተማሪዎች፡ እነዚህ ከአዋቂ ተማሪዎች ተመሳሳይነት ያላቸው ናቸው።

ወጣት ተማሪዎች የማረምና አስተካክሎ የመቀበሉ አቅም በመጠኑ ያላቸው ቢሆንም፣ ለስሜታቸው በሚመች ሁኔታ ላይ ማተኮር ይቀናቸዋልና እነርሱንም ማወቅ ትምህርታቸውን ለማመቻቸት ትልቅ እገዛ ያለው ነው።

ዕድሜያቸው ከ18 ዓመት ጀምሮ ያሉትን የሚያካትት ይሆናል።

ወጣቱ ከባሕሪው እንደሚታወቀው ለአዲስ ነገር ክፍት (eager) መሆኑ፣ ስሜቱን ለበጎ፣ ለሚከፋም ተጠቃሚ መሆኑ፣ አንዳንዴ ያለምክንያት ተጨናቂም፣ ያለምክንያት ተደላችም መሆኑ፣ ማንነቱንና አመጣጡን የማወቅ ጉጉት ያለው መሆኑ፣ የወደደውን ነገር የመቅዳት (የመከረጃ) ጭካኔ ያለው መሆኑ

ሁሉ የተዳመረበት ሆኖ የሚንቀሳቀሰውን ትኩስ ኃይል ወደ ትክክለኛው መስመር በትምህርት ልገም ማስጓዝ የመምህሩን ንቃትና ብቃት ይጠይቃል።

የእነዚህዎቹን ተማሪዎች ቀልብ ለመሳብ ከተሰጥኦውና ከችሎታው ባሻገር እነርሱ የሚሾትን ምሳሌ/Example/ ሊሆን የሚችል ነገርን አውቆ መገኘት የመምህሩ ሌላ ሥራ ነው።

ሌላው ወጣት ተማሪዎች ቁም ነገር ወዳድና አዋቂም ስለሆኑ ጓደኝነት ሊፈጥሩ የሚችሉበትን ቦታና ሁኔታ በጣም ይመርጣሉና ያንንም በማግኘት መዝናናትን በእግረመንገድ የሚፈልጉትን የዕውቀት አቅም ማሳደግ ደስ ያስኛቸዋልና መምህሩ የወጣት ተማሪዎቹን አመለካከት፣ ማንነታቸውን ፍላጎታቸውንና እምነታቸውን ሳይቀር በመማር ማስተማር ዓላማ ለመለወጥ ፍላጎታቸውን በሚነካካና በሚከረከር ዓይነት እነርሱን መድረስ ግድ ነው፤ ወይም አስፈላጊውን ዘይቤ መጠቀም ብልህነት ነው።

በትምህርት ውስጥ የተለያዩም ዓይነት ፕሮግራሞችን መጠቀሙና ለወጣቶች ማቅረብ አስፈላጊው በማንነታቸው ላይ ቀረጻ (shaping) እንዲከሰት ምክንያት ይፈጥራል ተብሎ ይታመናል።

ለምሳሌ፡ ጂኦግራፊ ነክ፣ ባዮሎጂ ነክ ታሪክ ነክ፣ ጋብቻ ነክ፣ ፍልስፍና ነክ፣ ጨዋታ /ቀልድ/ ነክ፣ ቴክኖሎጂ ነክ ወዘተ... የሆኑ ጉዳዮችን በየጣልቃው ማንሣት ለወጣት ተማሪዎች ይህ ነው የማይባል ደስታ እየፈጠረላቸው እንዲማሩ ወይም ትምህርታቸውን እንዲከታተሉ እንደሚያግዛቸው ጥርጥር የለውም።

ሌላው መዘንጋት የሌለበት ወጣት ተማሪዎችን በተግባር እንዲንቀሳቀሱና እንዲማሩ የሚያደርጋቸው የማስተማር ዘዴ ይበልጥ ደስ ያስኛቸዋል።

«እስማህሁ እረሳህሁ፣ አይና አስታውሳህሁ፣ አደርግና አስተውላህሁ፤» የሚለውን አባባል በእነርሱ ማረጋገጥ ይቻላል።

- ወጣት ተማሪዎችን በፍላጎታቸው ላይ ተስፈንጥሮ ወደሚፈለገው የማስተማር ግብ ከሚያደርሳቸው ሰው ጋር መማርን መፈለግ ወይም ዕውቀት ከመገባቸውም በዘለለ አስደሳች የሚያደርግ ዘዴ ነው።

- በተጨማሪም የክርስትና ትምህርትም ቢሆን የሚያምነው መስማትንና መናገርን ብቻ ሳይሆን፤ ማድረግን እንደ ዋና ቁም ነገር የሚያተኩርበት መሆኑን በጌታ ትምህርትም ባለፉትም ቅዱሳን ትምህርትም አቀራረብ የተረጋገጠ ነው።

1.3 ሕፃናት ተማሪዎች፡- የሕፃናቱም ሳይኮሎጂ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ በተሻለ ሁኔታ መጠበቅ ይኖርበታል። በተለይ የእነዚህ ሕፃናት ተማሪዎች መምህራን ታስባቸው ተጠንተው የተሰየሙ እንዲሆኑ ባለሙያዎቹ አጥብቀው ያሳስባሉ፤ ወይም ብዙዎች አስምረውበታል።

- ዕድሜያቸው ከ5 ዓመት ጀምሮ ያሉትን ልጆች የሚያካትት ይሆናል።

ቤተ ክርስቲያንም ብትሆን የሕፃናቱ መምህራን የሠለጠኑና፤ የተሰጡ መሆን ይኖርባቸዋል በሚለው አባባል ልታተኩርበት ይገባል።

ምክንያቱም ለእነዚህ ለጋ ሕፃናት የሕይወትና የሥነ- ምግባር ምሳሌነት በማሳየት በውስጣቸው በጉ ተጽዕኖ ለማሳደር የሚችሉ መምህራን ካልሆኑ በቀር ለሕፃናቱ ከአእምሮ ወደ አእምሮ የሆነ ነገር ብቻ ይሆንና ጭብጥነት የሌለው (አለመጠቀም) ሊፈጠር ይችላል።

ደግሞም ሕፃናት ተማሪዎች የሚተማሙት ከወላጆቻቸው የተሻለ (ይልቅ) በመምህራኖቻቸው ማንነት ስለሆነ፤ እነዚህ የነገ የቤተሰብ፤ የቤተ ክርስቲያን፤ የማኅበረሰብና የአገር ሐብቶች፤ የአዋቂውና የወጣቱ ምትኮች መታደግንና ለነገ ማብቃት እንጂ፤ ባልተጨበጠ ነገር እንዳይሰጥሙ ተገቢውን ጥንቃቄ በዕውቀት ማድረግ በሚመለከተው ሁሉ መታሰብ አለበት።

የሕፃናቱ መምህርም ለማን ምን ማለት እንደሚኖርበት የተረዳና ኃላፊነት የሚሰማው፤ እንዲሁም በእነዚህ ሕፃናት ተማሪዎች ትልቅ ለውጥ ለማምጣት ዓላማ ያለው ሊሆን ፍሬያማ መምህር ይሆናል።

በተለይ በታዳሪ ሕፃናት ዘንድ ተናጋሪ የሆነው መምህር አስቦ መናገር ይኖርበታል፤ ምክንያቱም ሕፃናቱ ማንም የተናገረውን አርጥኖ አስተካከሎ መቀበል ስለማይችሉ ማለት ነው። ለነገዎቹ ፍሬዎች ለዛሬዎቹ ለጋ ተክሎች የተለየ ዓይነት ጥረትና ዝግጅት ባለው ዘዴ መድረስ የሁሉ ኃላፊነት መሆኑ ባይዘነጋ መልካም ነው። ይህ ሁሉ ደግሞ ጠቃሚና ውጤታማ እንዲሆን የታሰበበት ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ /lesson plan/ በማዘጋጀት በፍቅርና በሽክም ወደ ተማሪው መምጣት ወሳኝ ነው።

በተቻለ መጠን የሕፃናት ተማሪዎች ትምህርት በሚደመጥና በሚታይ መልክ መቅረብ ቢችል ነው አስደሳች ሆኖ የሚስባቸው። ይህ የማስተማር አካሄድ አንዳንዴ የማድም ነው።

2. ተማሪዎቹን ከተፈጥሮአዊ ባሕሪ እንጸር ማወቅ።

አራቱን የለው ልጆች (የተማሪዎችን) ተፈጥረዊ ባሕርያት ማወቅ የመማር ማስተማር ሥራችንን ቀልጣፋ ለማድረግ በጣም ጠቃሚ መሆኑ የሚታመን ነው። ምክንያቱም የተማሪዎቹን ባሕሪ ለመረዳት የሳይኮሎጂ ምሁራኑ እንድናውቀው ያቀረቡልንን ጥቆማም ትልቅ እገዛ ስለሚኖረው እንደሚጠቅመን በማሰብ እንጠቁማለን።

- ይህ ማለት ያ ሰው አንዱን ዓይነት ባሕሪ ብቻ ይዞ ይገኛል ማለት ሳይሆን፤ አንዱ በብዛት ይታይበታል ወይም የሚወራረስ ባሕሪ ሊኖራቸው ይችላል እንደ ማለትም ነው።

- እነዚህ በአራት ዋና ዋና ክፍል የቀረቡት የለዎች ተፈጥሮአዊ ባሕርያት በሌላ ሁለት ታላላቅ መደቦች ከፍሎ ማቅረብ ይቻላል።

1. ሳንጉዊን (Sanguine)

2. ኮላሪክ (choleric)

እነዚህ ነገርን ወይም ሁኔታን የማውጣት ወይም የመግለጥ ዝንባሌ ያላቸው መሆኑ የሚነገር ሊሆን፤

3. ሚላንኮሊ (Melancholy)

4. ፍሌግማቲክ (Phlegmatic)

እነዚህ ደግሞ ነገርን በውስጥ የመያዝ የማስቀረት ዝንባሌ ያላቸው መሆኑ ይነገራል።

* የእያንዳንዱን ባሕሪያት በዝርዝርና በተራ ስንመለከታቸው፡-

2.1 ሳንጉዊን (Sanguine) ንቁ ነው።

- ታሪክን መናገር ይወዳል፤ አያልቅበትም።
- ከሚያዝን ጋር ያዝናል ከሚያለቅስ ጋር ያለቅሣል
- በስሜቱ ተሉ የሚወስን ነው።
- ጥሩ ተረትና ታሪክ ይናገራል፤ ቃላት አያልቅበትም። ተጫዋችነቱ ልዩ ባሕሪው ነው።
- ሞቅ ያለውና ሌላውንም ማሞቅ የሚችል ነው።
- ተስፋው ሁሌ በጎ የሆነ ነው።
- ለአዲስ ዕቅድ ክፍት ነው።
- ኑሮው የዛሬ ነው፤ ስለ ነገ እጅግም አያስብም (አይጨነቅም)።
- ችግሮችን ሁሉ በቀላሉ ይረዳቸዋል፤ ከባድ ነውም አይልም። ስለ ወደፊቱ ሁኔታ ብዙም አይገደውም።

2.2 ኮላሪክ (choleric)

- ሙቅ፤ ቀልጣፋ፤ ቆራጥ ባሕሪ ያለው ነው።
- ዕቅድና አሳቡ የታላቅነት ነው።
- እልክኛ ነው፤ ስለዚህ ዕቅዱ ይሳካለታል።

- ትላልቅ ነገር ላይ እንጂ ትንንሽ ነገሮች ላይ አያተኩርም።
- ግቡን ለመምታት ለዎችን መጠቀም ይወዳል።
- አምባገነንነት ይታይበታል፤ ሐሞተ ኩስታራና ቆራጥ ነው።
- በተግባር የሚገለጽ ባሕሪ አለው (ተግባራዊ ነው)።
- በራሱ የሚተማመንና የሚመካ ነው።
- ለራሱም ሆነ ለሌሎች መወሰን ይችላል።
- አሳቡና ዕቅዱ የታላቅነት ፍላጎቱ እንደማያቆርጥ ወንዝ ነው።
- በተቃዋሚዎች ተቃውሞ የሚደነግጥ አይደለም፤ ይልቁንም ይበረታታል፤ እልክም ይይዘዋል።
- አንድን ነገር ሲያቅድ ግቡን እንጂ በመንገዱ ላይ ሊያጋጥመው የሚችለውን ጉዳይ አያተኩርም፤ ችግሮችንም ቢሆን አልፈዋለሁ እንጂ እገታለሁን አያስብም።
- ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ ለዎችን እንደ መሣሪያ ለመጠቀም አይከብደውም።
- ጨካኝና ተበቃይ አምባገነንነት ጎልቶ ይታይበታል።
- መሳሳቱን ሲያውቅም ተሳስቻለሁ ከማለት ልቡን በጋይል ካልተደቀለ በስተቀር ለፈጣሪውም መመራት ያዳግተዋል።

2.3 ሚላንኮሊ (Melancholy) ነገሮችን የመተንተን ተሰጥኦ አለው።

- መሥዋዕትነት አይከብደውም፤ ፍጹምነትና አክራሪነት ያጠቃዋል።
- ምሥጢር ጠባቂ ነው።
- ቶሎ መግባባት ይችላል።
- ቁም ነገረኛ ነው።
- ቁጥብ ነው።
- ጋላፊነት ለመቀበልና ለማከናወን ግንባር ቀደም ነው።

- እርሱ ሌሎችን ከሚቀርብ ይልቅ ሌሎች እንዲቀርቡት ይፈልጋል።
- ቶሎ ይሰማዋል፤ ተስፋ ለማግኘትም ቅርብ ነው።
- የታቀደን ዕቅድ ብልት ለማውጣት ችሎታ አለው።
- ሊከሰቱ የሚችሉትን ችግሮች አነጣጥሮ ማየት ወይም ማሳየት ይችላል።
- መለኪያው ከፍ ያለ የረቀቀ ነው፤ ነገሮችንም እንደየ አመጣጣቸው አይወስድም።
- ለአዕምሮ መታወክ የተጋለጠ ነው።
- ስሕተት ስለሚፈራ ውሳኔን ማድረግ ያዳግተዋል።

2.4 ፍሌግማቲክ (Phlegmatic)

- ቀዝቃዛ ነው።
- ገለልተኛ ነው።
- እንቅስቃሴ ተመልካች ነው፤ የተሳታፊነት ባሕሪ የሌለው ነው።
- ጥሩ አድማጭ ነው።
- ችኩል ነገር አይወድም።
- እራሱን ወዳድ ነው። ስለዚህ፡-
- ጥሩ የዲግሎማቲክ ሰው ነው።
- ረጋ ከማለቱ የተነሣ ችግሮችን በልቶ መፍትሔ ማቅረብ ይችላል።
- በተለመደ ነገር መሥራት እንጂ በለውጥ ውስጥ መሳተፍን አይቀበልም።
- እራሱን ወዳድ ነው።
- የጨዋታ ጊዜ ለይቶ በማወቅ ለመጫወትና ለማፈዝ የሚወዳደረው የለም።

3. ተማሪዎችን በአካላዊ ሁኔታቸው ማወቅ፡-

- አንድ መምህር በተቻለ አቅም ተማሪዎቹን ይወቅ ለማለት ከተነሣንበት አንጻር በሚከተሉትም አቅጣጫዎች እንዲያውቃቸውና እንዲረዳቸው ይጠበቅበታል።

3.1 ተማሪዎቹን በስማቸው ማወቅ፡ ይህም ከታላቁ መምህር የምንወርሰው ምሳሌ ነው። (ማቴ. 10፡1) ይመልከቱ፡፡

መምህሩ ተማሪዎቹን ቢችል በስሞቻቸው ለመጥራት መሞከር የተማሪዎቹን ደስታ ከመጨመሩ ባለፈ፤ «እንትና፤ እንቱኔ» ከማለትና ከመጣራት ያድነዋል።

3.2 የተማሪውን አካላዊ፣ መንፈሳዊ፣ ማኅበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ ችግር ተማሪዎቹ ያለባቸውን ችግር፣ የተማሪዎቹን ፈተና፣ ፍርሃት፣ እጦትና እጥረት፣ ወዘተ፤ መሉ ለመሉ ለመፍታት እንድንችል ወይም እንችላለን ማለት ሳይሆን ለመማር ማስተማር ሂደቱ መሰናክል እንዳይሆን ያህል መፍትሔዎችን ለማፈላለግ እንኳ እገዛ ሲያደርግልን ስለሚችል ነው። (ማቴ. 14፡13-21)

* በተለይ ለቤተ ክርስቲያን የመማር ማስተማር ሂደት ታላቁ መምህር ጌታ ኢየሱስ የተማሪዎቹን ሁኔታ (ባሕሪ) ያውቅ እንደ ነበር የአዲስ ኪዳን ጥናት ይጠቁመናል።

ለምሳሌ፡-

* አስቆሮቱ ይሁዳ ችግሩ ምን እንደ ነበር መምህሩ ጠንቅቆ ያውቅ ነበር። እርግጥ አውቃለሁ ብሎ ፈጥኖ ከፋም ደግ አለማለቱን ተገንዝበን፤ እኛም በተማሪዎቻችን ዙሪያ በተረዳነው ደካማም ይሁን ብርቱ ነገሮች ላይ ፈጥኖ አስተያየት ከመስጠትና ከመናገር መቆጠብን በእጅጉ ያስተምረናል።

የሐንስ ሐዋርያው፡- ወደ ጌታ ደረት ጠጋ ብሎ ሲያዋየው የተረጋጋና ምሥጢር ጠባቂ አይነት ሰው መሆኑን ያመላክተ ይመስላል። በግልጥ ለሁሉ ያልተናገረውን እንደነገረው እንረዳለን።

ጌታ ሁላቸውንም በየባህሪያቸውና ሕይወታቸው ያውቃቸውና ይቀበላቸውም ነበር ማለት መሳሳት አይመስለኝም።

3.3 ሌላው የተማሪውን የትምህርት አቀባበል ችሎታ በየደረጃ ማወቅና መገመት መቻል።

ተማሪው በግሉ የነበረውንና፤ ያለውን ማሳበራዊ፤ ፖለቲካዊ፤ ኢኮኖሚያዊ፤ ሃይማኖታዊና ግንዛቤ በመረዳት ተማሪውን ለማገዝ ከፍተኛ ጥረት የሚጠይቅ ነው።

በጥቅሉ አንድ መምህር የተማሪውን ድካም፤ ብቃትና ችሎታ፤ ዝንባሌ፤ ማሳበራዊ ስሜቱንና መንፈሳዊ አቋሙን በማወቅና በማክበር ተማሪውን መቅረብና መርዳት ካልቻለ፤ እያስተማረ ሳይሆን ውኃ በቅርጫት እንደ መቅዳት እየደከመ ነው ማለት ይቻላል።

- አንድ መምህር እንዲህ ብለዋል፡ «እኔ 50 ተማሪዎች ቢኖሩኝ፤ እራሴን 50 መምህር አድርጌ በማቅረብ እረዳቸዋለሁ።»

የዛሬ 3 ዓመት የሰማኘውን የሥነ-መለኮት ቋንቋ ሁሉ አቅሙ በማይችል በአእምሮው ሕፃን በሆነው ተማሪዎቻችን ሁሉ ላይ ከወረወርን በቃላት ከመፈንከት በምን ይተናነሳል ሲባል ነው?

- ስለዚህ ካላቸው ለመነሣትና ሌላ ለመጨመር የመጽሐፍ ቅዱስን ዘይቤ መከተል አግባብ ይመስለኛል።

ሰሙዓል፡ ከጌታ የማስተማር ዘይቤ የምንማረው ለገበሬው በዘር አዘራር ቋንቋ መጠቀም፤ ለዓሣ አጥማጅ በዓሣ አጠማመድ ቋንቋ መጠቀም፤ ለሃይማኖተኞች በሃይማኖታዊ ቋንቋ መጠቀም ተማሪውን ለይቶ አውቆ የመናገር ብቃት ወይም ኃላፊነትን መወጣት መሆኑ ነው።

4 የተማሪውን ዋስትና ፈላጊነት ማወቅ

የተማሪውን ዋስትና መጠበቅ፡ ጥረትና ውጤት እንትማማችነታቸው፤ (መንትያዎች) መሆናቸው እንደ ተጠበቀ መሆኑ ግልጽ ነው። ቢሆንም፤ እንደሚታወቀው ማንኛውም ሰው

በሚጓዝበት አቅጣጫ ዋስትና ሊሰማው ይፈልጋል። በተለይ በመማር ማስተማሩ ዓለም ሁሉም ተማሪ በሚሰማራበት ለፍራ ሁሉ ዋስትና ባለው ወይም በተረጋገጠለት የመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ነው ጊዜውን፤ ጉልበቱን፤ ገንዘቡን ማውጣት (ማዋል) የሚፈልገው።

3.4.1 ስለዚህም፤ ተማሪው የአስተማሪውን የማስተማር ብቃት፤ የትምህርት ይዘቱን ጥራትና ጠቀሜታ በማወቅ አንጻር ዋስትና እንዲሰማው ይፈልጋል።

3.4.2 የትምህርት ቤቱ ዕውቅና ቢቻል ቢተርፍ በሁሉ ዘንድ ቢያንስ በተወሰነ ቦታ ተቀባይነት ያለውና ለነገ ተስፋ ሊያሳድርለት የሚችል ዋስትና ያለው መሆኑን ማረጋገጥና መግባት (መማር) ይፈልጋል።

3.4.3 ተማሪው ሊያልፍበት የሚፈልገው መስመር ነገ ስጋት ውስጥ የሚጥለው፤ ያለአግባብ ዋጋ የሚያስከፍለው ያለመሆኑን፤ በየተኛውም አንጻር ቢሆን አስቸጋሪ ነገር ያለበት መሆን አለመሆኑን በማረጋገጥ ከዚህ ዓይነት ውስብስብ ነገር የጸዳ መሆኑን ዋስትና ማግኘት ይፈልጋል።

3.4.4 የመማር ማስተማር ሂደቱ የሚካሄድበት የትምህርት ክፍራው አመራርና አሠራር ሁሉ በዚያ አካባቢ ያለው ሁኔታ ሁሉ ለተነሣበት ዓላማ ምቹ መሆኑንና ምቹም ሆኖ እንደሚቀጥል ዋስትና ይፈልጋል።

3.4.5 ተማሪው ይህ ስፍራ አገኘዋለሁ ብዬ ባሰብኩት/ ባለምኩት ዙሪያ አትርፌ፤ ጨምራ ተጠቅሜ እንድመለስ የሚያስችለኝ ስፍራ ነው ወይ ለሚለው ጥያቄው በቂ መልስ የማግኘት ዋስትና ይፈልጋል። መምህሩ እነዚህን የመሳሰሉትን የተማሪውን የሩቅ እሳቤ ሁሉ ማወቅ ይኖርበታል።

ሐ. የመምህሩ ትምህርቱን በተገቢው የማወቅ ብቃት

- አንድ መምህር የሚያስተምረውን ትምህርት በብቃት አውቆ

ከሆነ የሚያቀርበው በተማሪዎቹ ዘንድ ከፍተኛ ከበሬታ ሊያተርፍ ይችላል።

ትምህርቱን የማወቁ ጠቀሜታ ምንድን ነው?

1. መምህሩ ትምህርቱን ጠንቅቆ ቢያውቅ ደግሞ የተማሪውን ብቃት ለመንከባከብ አትም ይሰጠዋል።

ትምህርቱ የተማሪውን ብቃት ለመንከባከብ እስከ ሆነ፤ መምህሩ ባወቀው ላይ ብቻ ሳይሆን መመሥረት የሚኖርበት ትምህርቱ ባለፈው በተማሪው ልምድ ላይ፤ በአሁኑ ዘዴ (ዘይቤ) ላይ፤ በወደፊት ፍላጎት ላይ ሁሉ ማተኮሩን ማወቅ ይገባዋል። ምክንያቱም ተማሪዎችን ማገልገል የሚቻለው ትምህርቱን በተረዳን መጠን ወይም ያለንን ግንዛቤ ያህል ስለሆነ፤ ሌሎችን የምናስገነዝበው በግንዛቤያችን እርግጠኛ መሆን ይገባናል። የእኛም ደስታ የሚጨምረው የገባንን ስንናገርና የተረዳነውን ማስረዳት በቻልን መጠን ነው።

እንደ አገራችን አባባል፤ «አላዋቂ ሳሚ ... » እንዳይሆን መጠንቀቅ ይገባል። (1ኛ ጴጥ. 3፡15 ይመልከቱ።)

2. ትምህርቱ ሚዛኑን የጠበቀ እንዲሆን ለማድረግ ያግዘዋል። ለሕፃናት፤ ለወጣቶች፤ ይሁን ለአዋቂዎች ለእያንዳንዱ ፍላጎቱን በሚያነሳሳ፤ ስሜቱን በሚጠብቅና ማንነቱን በሚመጥን መልክ መዘጋጀቱን ማወቅና፤ ማረጋገጥ አግባብ ነው።

ትምህርት እየተባለ ትምህርት የሌለበት እንዳይሆንና በሁሉ አንጻር ጉዳት እንዳይመጣ ትምህርቱን በማወቁ ላይ መታሰብ አለበት።

3. የትምህርቱ ይዘት ያለአግባብ የሳሳ፤ ወይም የደንደንም እንዳይሆን ለመቆጣጠር ይረዳዋል። ከሁለት አንዱን ቢሆን ግን ቀውስ ሊፈጥር ይችላል።

ስለዚህ የትምህርቱን ይዘት በጥሩ ጥንቃቄ ማወቅና ማቅረብ መቻል በራሱ ትልቅ ብቃት፤ ኃላፊነትንም በአግባብ መወጣት

መቻል ነው። ትምህርቶች አካሄድና አከራካሪ እየሆኑ የሚያስቸግሩት በመምህሩ በጥንቃቄ ሳይታወቁ ሊቀሩና በልዩ ልዩ ምክንያት በግዴልሽነት መንፈስ ሊቀርቡ፤ ያለ አግባብ አንዱን ሲሆን ነው።

ምክንያቱም ተማሪው ትክክለኛ መረጃ ይፈልጋልና፤ ይህን ሲያጣ ስሜቱ አቅጣጫውን ይስታል።

በትምህርቱ ይዘት ሥር መካተት ካለባቸው መሠረታዊ ነጥቦች በዚህ ስፍራ ለመጠቀም የሚመረጠው የሚከተሉትን ነው። አንድ ትምህርት እነዚህን መሠረታዊ ነገሮች ማሟላቱን ማረጋገጥ አስፈላጊ ነው።

3.1 የትምህርቱ ዓላማ

ከዚህ አሳብ አንጻር ዓላማ ማለት አስተማሪው በትምህርት ክፍለ ጊዜው ሊያስተላልፍ ያለበው አጭር የትምህርቱ ገለጻ ወይም ገላጭ ክፍል እንደ ማለት ነው።

መምህሩ በጥንካሬ እንዲንቀሳቀስ ከሚያደርጉት ጉዳዮች አንዱ ዓላማው መሆኑ ይታመናል። በተጨማሪም መምህሩ ማስተማር እንዳያዳግተው ዓላማ ወሳኝ ጉዳይ ነው። (ፊልጵ. 3፡13-14)

3.2 የትምህርቱ መግቢያ

ቁልፍ ከምንላቸውና የተማሪውን አሳብ የመሰብሰብ አትም ካላቸው ጉዳዮች አንዱ ነው።

- መግቢያ ከዓላማ ጋር መስማማቱ ግን መረጋገጥ አለበት።

ለትምህርታችን የምንጠቀምባቸው መግቢያዎች በመክፈቻነት መመሰላቸው እንደ ተጠበቀ ሆኖ። መግቢያዎች በየጊዜው አንድ ዓይነት ሊሆኑ አይገባም። ማለትም መግቢያዎች ልዩ ልዩ ገጽታዎች ሊኖራቸው ያስፈልጋል። ምሳሌ፡- የአንድን ክፍል ምንባብ በመጠቀም፤ ጥያቄና መልስ ዘዴ በመጠቀም ወዘተ...

3.3 የትምህርቱ አስተዋጽኦና ሐተታ

ወደ ተማሪዎቹ መተላለፍ ካለባቸው ቁም ነገሮች ዋና ዋናዎቹን ያቀፈና በቅደም ተከተል ተብራርቶ የሚቀርብ ሌላው የትምህርት ክፍል ነው፡፡

- ግልጽ የሆነ የትምህርቱ ፍሬ አሳቦች በቅደም ተከተል የማቀበልን ሥራ መሥራት ዓላማን ስኬታማ ያደርገዋል።

3.4 የትምህርቱ ምክር (የማዛመድ ሥራ)

ማለትም ትምህርቱን በዕለታዊ ኑሮአቸው ውስጥ እንዴት መተግበር እንደሚገባቸው የሚያስገነዝብበት ክፍል ነው

- በዚህ ውስጥ ቢቻል የራስ የሆነ ጠቃሚነት ያለው ምሳሌነትን መጥቀስና ተማሪውን ማነቃቃት ያስፈልጋል።

ተማሪዎቹን ለጨበጡት ለተቀበሉት እውነት እንዲኖሩ የማደፋፈሪያው ዘዴ ይህኛውን የትምህርት ክፍል መጠቀም መቻልም ነው። አላቡ ግን አጭር መሆን ይኖርበታል።

3.5 የትምህርቱ መደምደሚያ

- ትምህርቱን በአጭሩ ጠቅለል አድርጎ የሚያሳየው ሌላው ዋና ክፍል ነው።

- የመደምደሚያ ጠቀሜታ በሌላ አንጻር በትምህርቱ ውስጥ በተማሪው እንደሚገባ ባለማድመጥም ሆነ በመምህሩ የማብራራት ችግር ሰበብ ያልተብራሩና በጭፍን የታለፉ ነገሮች ቢኖሩ በመደምደሚያው ላይ ግልጽ ሊሆኑ ስለሚችሉ ነው።

- በሌላ አንጻር ለተከታዩ ትምህርትም መሠረት ይጥላል። ዓላማና ሐተታንም ለማጠቃለል ይረዳል? በተጨማሪም ትምህርቱን እንዲያስታውስ ይረዳል።

ማጠቃለያ

እነዚህ ትምህርቱን ከማወቅ አንጻር ሊተኮርባቸው እንደሚገባ በመረዳት፤ መምህሩ በትምህርቱ ዙሪያ ልብ መሉ ሆኖ ለማስተላለፍ አቅም እንዲኖረው ማመሳከሪያ ነጥቦች መሆናቸውን እርግጠኛ መሆን ይጠበቅብናል።

ትምህርት ሦስት

የሙከራ (የመወያያ) ጥያቄዎች

«ግሪኮች ለሆኑትና ላልሆኑት ለጥበበኞችና ለማያስተውሉ ዕዳ አሰብኝ» (ሮሜ 1፡14)

1. አንድ መምህር ተማሪዎቹን ከምን አንጻርና እንዴት ማወቅ ይኖርበታል?

2. አራቱ የሰው ልጅ ተፈጥሯዊ ባሕርያት ምን ምን ናቸው?

3. ለመምህሩ ትምህርቱን የማወቁ ጠቀሜታ እስከምን ያግዝዋል?

ትምህርት አራት

የትምህርቱ ይዘት፦

1. በመሠረቱ በአንድ የመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ በዋናነት ሊካተቱ የሚገባቸው ጉዳዮች የሚከተሉት መሆናቸውን ብዙዎች ያለጥርጥር ይግባቡባቸዋል።

እርግጥ አንድ የማስተማር አገልግሎት ቢያንስ

የሚከተሉት ስድስት ዋና ዋና ነገሮች ያስፈልጉታል፦

- መምህር
- ተማሪ
- ትምህርትና ርእሰ
- ዓላማና ግብ
- የማስተማሪያ ቦታ
- የማስተማሪያ ማቴሪያልና ስልቶች።

ይሁን እንጂ የአንድ ትምህርት ብርቱና ደካማ ጉን ሊሰካ የሚችለው አስተማሪው በሚናገረው፣ ርእሱ፣ በተማሪዎቹ ብቻ፣ ወዘተ ... ሳይሆን፣ ትምህርት ምንነቱ መሰላት የሚኖርበት በይዘቱ (content) እንደ ሆነ ሁላችንንም ያቀራርበናል።

ማንኛው መምህር በምንም ዓይነት ርእሰ ጉዳይ በየትኛውም ደረጃ ያለውን ተማሪ በየትኛውም ዕድሜ ክልል የሚገኘውን ተማሪ ሊያስተምር ይችላል። ይህ በራሱ የሚፈጥረው ምንም ዓይነት ችግር የለም፤ መታወቅ ያለበት ግን የመምህሩ የትምህርት ይዘት ሚዛኑን የጠበቀና የተመጣጠነ መሆኑን ማወቅ ወይም ማረጋገጡ ትልቅ ሥራ የሚጠይቅ መሆኑ ነው። የአንድ ትምህርት እጅግ ጠቃሚነትና አስፈላጊነት ከሚሰካበት፣ ከሚረጋገጥበትና በሰዎች ዘንድ ተቀባይነት ሊኖረው ከሚያስችለው ዋናው ሰበብ ይዘቱ ጠንካራ ሊሆን ነው። ስለዚህ፣ በተቻለ መጠን ትምህርቱ በተማሪው እእምሮ፣ ሥነ ምግባር፣ መንፈሳዊ ሕይወት፣ ሙያ (ተሰጥኦ) ዙሪያ

ያነጣጠረ መሆን እንዳለበት ይታመናል። በተቻለ አትም የአንድ ትምህርት ይዘት እነዚህንና የመሳሰሉትን ቢያካትት ይመረጣል።

1. የትምህርቱን ይዘት፦

1.1 ስለዚህም፦ በአእምሮዊ ትምህርት (Intellectual Education)

1.2 በመንፈሳዊ ትምህርት /የሥነ ምግባር ትምህርት /ከፀአ. 20፡12-17፣ ዘሊዋ. 199-18 Spiritual Education /Ethical Education/

1.3 በሙያ ላይ ያተኮረ ትምህርት /Poly-technical Education ወዘተ... ያተኮረ ይዘት ያላቸው ትምህርቶች መሆን አለባቸው። እነዚህ መካተታቸውን መምህሩ ማረጋገጥ አለበት። (ከፀአ. ምዕራፍ 36-38)

2. የትምህርት ይዘት

ተማሪዎችን በክፍል ውስጥም ሆነ ከክፍል ውጭ በዕድሜያቸው ዘመን እንደ ልምድ አድርገው ሊመሠረቱባቸው፣ ሊከተሏቸውም የሚገባ ጥቂት ጠቃሚ ነጥቦችን ማወቅና ለአፈጻጸሙ መትጋት ተገቢ ነው።

2.1 ማስታወሻ (Note) የመውሰድን ልምድ እንዲያዳብሩ መከታተልና ማበረታታት።

2.2 ሬድዮ በመስማትና ቴሌቪዥን በማየት ጠቃሚ ነገሮችን በመቅለምና በመጻፍ የተማሩትን እንዲያካፍሉ ማነሣሣት ከዚህ አንጻር የማየትና የመስማት ልምድ እንዲያዳብሩና ለመንፈሳዊ ሕይወታቸውም እንዲጠቀሙበት መርዳት።

2.3 የማንበብ ልምድ እንዲያዳብሩ ማደፋፈር፣
- ልዩ ልዩ መጻሕፍትን፣ ጋዜጦችንና መጽሔቶችን እንዲያነብሱና የንባብ ውጤቱን እንዲያቀርቡ ማበረታታት።

2.4 በትምህርት ገበታ ላይ ጥሩ ሥነ- ምግባርን

እንዲያዳብሩ ተከታትሎ ጥሩ ጥሩ ነገራቸውን ገልጾ ማበረታታት፤ ሲቻል ደግሞ መሸለም፤ ይህን ተስፋ ባለመቁረጥ ወይም ሳይሰለቹ ማድረግ። ይህንም ዓይነቱ ሥራ ተማሪ በጥሩ ነገር እንዲገፋበት ይረዳል።

- መምህር አድናቂና አድናቂነት እንዲዳብር በትጋት መሥራት ይኖርበታል። ጠቀሜታ ያለውን ሥራ ለመሥራት ተማሪዎችን ማበረታታት አንድ የማስተማሪያ ዘዴ ተደርጎ መታሰብ አለበት፤ ይህ ደግሞ መምህራን በማንኛውም ዓይነት የትምህርት አድራሻ፤ በማንኛውም ዕድሜና ደረጃ የሚገኙትን ተማሪዎች ማላመድ ያለብን መሆኑ ግልጽ ነው።

ማጠቃለያ፡- የትምህርቱ ይዘት እነዚህ ከላይ ያነሳናቸውን መጠነኛ ነጥቦች ያካተተ ሲሆን፤ የሚኖረውን አመርቂ ውጤት ግምት ውስጥ በማስገባት ትምህርቱ እነዚህን ነጥቦች ያሞላ መሆኑን በማረጋገጥ ወደ መማር ማስተማር ሂደቱ ማምጣት ውጤታማነቱ አጠራጣሪ እንደማይሆን መገንዘብ ይገባል።

ትምህርት ሦስት

የሙከራ (የመወያያ) ጥያቄዎች

«ለሕይወትህና ለትምህርትህ ተጠንቀቅ፤ በእነዚህም ጽና...»
(1ኛ ጢሞ. 4፡16)

1. አንድ ትምህርት ጠቃሚ እንዲሆን በይዘቱ መካተት ያለባቸው ነጥቦች ምን ምን መሆን አለባቸው?

2. በክፍል አራት መሠረት፤ ማንኛውም ተማሪ በእድሜ ዘመኑ እንደ ልምድ አድርጎ ሊከተላቸው የሚያስፈልጉ ልምዶች ምን ምን መሆን አለባቸው?

3. የማስተማር ዘዴዬዎች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ድጋፋቸው ምንድን ነው?

ውጤታማ የማስተማር ሥራ ባለበት ሁሉ በሥራውና በሕይወቱ የተለወጠ መምህር አለ ።

ለ. የትምህርት አቀራረብ ዘዴዬዎችና ዘዴዎች

የማስተማር ብቃት ጉልህነት የትምህርቱን አቀራረብ ዘዴ ማወቅ መቻል ነው።

- ተማሪም ሆነ ትምህርት በትክክል በእውቀት መንገድ የተመቻቸ ቢሆን፤ ትምህርቱን በተገቢው ወደ ትክክለኛው አድራሻ የምናስተላልፍበትን ዘዴ (Method) ካላወቅን፤ ያለመረብ ዓሳ ለማጥመድ ሄዶ ሐይቅ አጠገብ ቆሞ ሐይቁንና ዓሳዎቹን እያዩ የመዋል ያህል ከንቱ ድካም ነው። ይህም በተማሪውና በመምህሩ መሐል አለመገናኘትንና አለመግባባትን ያመጣል ማለት ነው።

- በአንዳንድ ሰዎች ውስጥ ይህ ነው የማይሉት በቂ እውቀት ተከማችቶ እንዳለ የታመነ ሲሆን፤ በእነርሱ ያለውን ዕውቀት ግን በምን ዘዴ እንደሚያቀርቡት ስለሚቸገሩ ዕውቀታቸው ከእነርሱ ሳይተላለፍ አብሯቸው የመቀበር ግዳጅ ይገጥመዋል። ስለዚህ የተለያዩ ዘዴዎችን ማወቅ ትልቁ ጉዳይ ነው።

- ሌላው ትምህርቶችን ደግሞ በተለያዩ ዘዴዎች ማቅረብ

እንደሚቻል ጥናቶች የሚጠቁሙን መሆኑ እንደ ተጠበቀ ሆኖ፤ መምህር ለእኔ ተማሪዎች በየትኛው ዘዴ ባቀርበው ነው በቀላሉ ሊቀበሉኝና ሊጠቀሙበት የሚችሉት ብሎ ማለብ፤ መቸገሩ አግባብ ነው። ግልጽና እመቺ ከሆነው ከስሜታቸው ጋር ተስማሚ እንዲሆን አድርጎ ወደ ተማሪዎቹ ማድረስ ይገባዋል።

- በመማር ማስተማር ጥናት ውስጥ የተለያዩ የማስተማሪያ ዘዴዎችን እናገኛለን።

- የመማር ማስተማር ዘዴዎቹ በጠቃሚነታቸው በቅብብሎሽ ዛሬ ላይ የደረሱ ለመሆኑ ለሁላችን ግልጽ ነው።

- ከማስተማር ዘዴዎች፡-

1. መምህሩን ብቻ የማከለ ዓይነት ዘዴ

- የቃል ጥናት ላይ የሚያተኩር ዘዴ ነበር።
- የመምህሩ ዕውቀት እንደ ምንጭ ሆኖ የሚተኮርበት ዘዴ ነበር።
- የተማሪውን ፍላጎት በመጠበቅ ላይ ሳይሆን በማስገደድ ላይ የሚያተኩር ነበር።
- ተማሪው አዳዲስ አሳሳቶች እንዲያፈልቅ የማይጋብዝና ተሳታፊ ብቻ የሚያደርግ ነበር።
- መምህር በክፍል በሚያደርገው ገለጻ ላይ ብቻ እንጂ ተማሪዎቹ በራሳቸው መጻሕፍትን አንብበው ዕውቀታቸውን እንዲያዳብሩ የሚያደፋፍር አልነበረም።

2. የማስተማር ዘዴ፡-

የጥንታዊውንም መጻሕፍት አጻጻፍ ጭምር የሚያሳውቀን የማስተማር ዘዴ በዋናነት መጽሐፍ ቅዱስ መሆኑን ልብ እንላለን። (በጉልህ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛል።) ለምሳሌ፡ የሚከተሉትን ነጥቦች እናንሣ፡-

2.1 የትረካን ዘዴ በየተከተለ የማስተማር ዘዴ። ይህ ታሪካዊውን ነገር አንሥቶ በሚገባ በማብራራት ተማሪዎችን (አድማጮችን) የቀደመውን ሥራ፣ አሠራር፣ ዕውቀትና ልምድ የማወቅ ባለቤት እንዲሆኑ የማስቻል ዘዴ ሲሆን፤ በዚህ የትረካ ዘዴ ውስጥ ጉዳዩ መቼ፣ የት፣ እንዴት፣ እንደሆነ (Setting) ከማሳወቅ ባለፈ በጊዜው ተማሪው መድገም (መክለስ) ያለበትን ማንኛውንም ድርጊት እንዲደግመው፣ ወይም ዛሬም መቀጠል ያለበትን ሁኔታ በመገንዘብ እንዲቀጥል፣ ማወዳደር ያለበት ጉዳይ ቢኖር ያለፈውን ክስሁኑ ጋር በማወዳደር የተሻለውን ለመጨበጥ እገዛ ከማድረጉ ጋር ለዛሬም የተረፈን ዘዴ መሆኑን የምናውቀው ነው።

ለምሳሌ፡ ዕብራውያን 11፤ ሐዋርያት ሥራ 7፤ እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉትን ከመጽሐፍ ቅዱስ ስለ ማስተማር ረቂቅ ዘዴ መገንዘብ እንችላለን። ለመገንዘብ ያህልም ብቻ ሳይሆን፤ መምህር በመማር ማስተማር ሥራ ውስጥ እንዲህ ዓይነቱንም ዘዴ መጠቀም እንደሚኖርበት ጠቁሟል ነው።

2.2 ምሳሌያዊ አነጋገርን የተከተለ የማስተማር ዘዴ። የወቅቱን ነባራዊ ሁኔታ ምሳሌ አድርጎ በመጠቀም ተማሪዎቹ የተፈለገውን ቁም ነገር በተብራራ መልክ እንዲገነዘቡ፣ ዕውቀትን እንዲጨብጡ በመርጃያነት ለትምህርታቸው አቀራረብ ይጠቀሙበት የነበረ ዘዴ ሆኖ ተጠቅሶልናል፤ በእጃችንም ተላልፎልናል። የዚህም ጠቀሜታው እጅግ የሳላ መሆኑን የዛሬው መምህር መዘንጋት የለበትም።

በታላቁ መምህር በጌታ ኢየሱስ የማስተማር አገልግሎት ውስጥ በጉልህ ከምናገኘው ዘዴ አንዱ ይህ እንደ ነበር መረዳት አይከብድም። ምሳሌ፡ ማቴዎስ 13፤ ሉቃስ 15፤።

2.3 የወደፊቱን ሁኔታ ጠቁሟል የሆነ የማስተማር ዘዴ ።

ይህ ያለፉት ዘመናት ቅዱሳን መምህራን ይጠቀሙበት

ከነበረው ዘይቤ አንዱ ነበር።

በመንፈሳዊው ክልል የመምህርነት ሥራ ምን ያህል በሚገባ እንደ ተሠራበት ወይም ሊሠራበት እንደሚችል ከነበሩት ቅዱሳን መምህራን አገልግሎት የወደፊቱን በትክክልና በጭብጥ ከማስተላለፋቸው አንጻር ልብ ማለት ይቻላል። ምሳሌ፡ የቀደሙት መምህራን የክርስቶስን የመጀመሪያ ዘመን መምጣትና አመጣጡን የማስተማራቸውን ሁኔታ ከማስገንዘብ አንጻር (ኢሳይያስ 9፤ ይመልከቱ)

*ቀጥሎም ክርስቶስን ጨምሮ የጌታችንን ዳግመኛ መምጣት የወደፊቱን ሁኔታ የማስተማርን ዘይቤ እንደ ተጠቀሙ ከመጽሐፍ ቅዱስ ማረጋገጥ ይቻላል። ምሳሌ፡ ማቴዎስ 24፤ ይመልከቱ።

ማጠቃለያ፡ እንግዲህ እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉ አስደናቂ የመማር ማስተማር ዘይቤዎች እንደ ነበሩና ለአሁንም ዘመን መሻገራቸውን በመገንዘብ ከዛሬ ጋር በማጣጣም በመምህርነት ሥራ ውስጥ የተሻለ ነገር ለማስገኘት እንድንችል ይህን ለጥቆማ ካልን ይበቃናል።

II. የማስተማሪያ ዘይቤዎች የሚከተሉት ጥቂቶቹ ናቸው፡-

1. ከቃል ጥናት ይልቅ ተማሪዎች ችግሮችን በራሳቸው መፍታት እንዲለማመዱ ማደፋፈር፤ ማነሣሣት።

2. ተማሪዎች የሚማሩት ትምህርት ከአካባቢያቸው ተጨባጭ ሁኔታ ጋር የተዛመደና የእነርሱንም ዕውቀት፤ ክህሎትና ጤናማ አስተሳሰብ የሚያዳብር መሆኑ።

3. ለተማሪው ሁለንተናዊ እድገት፤ ኃላፊነትን ለመቀበል መቻልን እንዲያዳብር ትኩረት መስጠት ነው።

* የማስተማር ስልቶችን ማወቅ ጊዜን፤ ጉልበትንና ንብረትን በሚገባ ለመጠቀም ትልቅ አስተዋጽኦ ያለው ጉዳይ ነው።

III. የዘይቤዎቹ መተላለፊያ ዘዴዎች፡-

* በርካታ የትምህርት አቀራረብ ወይም የማስተማር ዘዴዎች መኖራቸው የሚታመን ሲሆን፤ ከእነዚያ የማስተማሪያ ዘዴዎች ጥቂቶቹንና ዘመናውያን ናቸው የምንላቸውን እናነሳለን።

1. በገለጻ የማስተማር ዘዴ (lecture method)።

ይህ ዘዴ በስፋት በጥቅም ላይ ከሚውሉት የማስተማር ዘዴዎች ዋናው ነው። በተለይ ለአዋቂዎች፤ ለወጣቶች፤ በከፍተኛ ትምህርት ደረጃ ለሚማሩ ሁሉ ትምህርት ማስተላለፊያ መንገድ ነው። ከጥንትም የነበረ ዘዴ ሲሆን፤ በማቴዎስ ወንጌል ከምዕራፍ 5 -7 ያሉት ክፍሎች በምሳሌነት ልናነሣቸው ከሚያደፋፍሩን ገለጻዊ ትምህርቶች መካከል ናቸው።

ስለዚህ ይህ ዘይቤ ከጥንት የነበረና ዛሬም የሚተኮርበት መሆኑን መምህራን ልብ ማለት ይጠበቅብናል።

- ይህን የማስተማር ዘዴ የሚጠቀሙት መምህራን ለተማሪው በቅድሚያ የሚነበብና የሚሠራ ሥራ የመስጠት አስገዳጅ ሁኔታ ሊኖርባቸው ይችላል።

- ይህ በራሱ በመምህሩ ዘንድ ከበድ ያለ ዝግጅት የሚጠይቅ፤ በከፍተኛ ውስጥ ግን እምብዛም ጫና ሊፈጥር የማይችል፤ ተማሪዎቹም መምህራቸውን እያደመጡ ዋና ዋና የሚሏቸውን ማስታወሻ በመውሰድ የሚከታተሉት ሲሆን፤ መምህሩ በዚህ ዓይነቱ የማስተማር ዘዴ አጠር ያለ ጽሑፍ አዘጋጅቶ ለተማሪዎቹ እንዲሰጥ የሚያስገድደው ዓይነት ዘዴም ነው። በዚህ ዘዴ መምህሩ በትምህርቱ ተመስጦ ግልጽና ቀጥተኛ በሆነ ቋንቋ እየተጠቀመ፤ ዘወርዋሪና ምሥጢራዊ ከሆኑ አነጋገሮች እየተቆጠቡ፤ በተማሪዎቹ ፊት የአካልና የድምጽ መላ እንቅስቃሴውን በልክ በመጠቀም ገለጻዊ ትምህርት የሚተላለፍበት ዓይነተኛ ዘዴ መሆኑ የሚታወቅ ነው።

2. በትዕይንት ገለጻ የማስተማር ዘዴ

(Demonstration method)

- መምህር በማስተማር በሚሰጠው አገልግሎት የበለጠ ውጤት የሚያስገኝለትን ተገቢ መንገዶች ሁሉ መከተልና መጠቀም ይኖርበታል። በተለይ በሚታይ ሁኔታ ተደግፎ የማስተማር ዘዴ መጠቀም አንዱ ሊሆን ይገባል። ጠቃሚነቱም ወይም ምክንያቶቹን በጥቂቱ ለመጠቀም፡-

1. ተማሪው ሌላው ሰው የሠራውን ሥራ በማየት ያንን የተሻለ አድርጎ ለመሥራት እንዲሞክር ስለሚያነሣውና እንዲበረታታም ስለሚያግዘው ነው።

2. የተማሪውን አሳብ በቀላል ለመሰብሰብ ከሚያግዙት ዘዴዎች አንዱ በመሆኑና ትምህርቱን በንቃት እንዲከታተል በተጨማሪው መረጃነት ስለሚያበራራ ነው። ለምሳሌ፡ ልዩ ልዩ ካርታዎች፣ ልዩ ልዩ ቻርቶች፣ ወዘተ.....።

3. ተማሪው ሁኔታውን የነበረውንና ያለውን በሚታየው ሁኔታ ውስጥ በማየትና በመረዳት ትምህርቱን እንዳይረሳው ለማጠናከሪያነት ስለሚያገለግለው ነው።

በዚህ ዘዴ በመጠቀም ተማሪው በመስማትም በመመልከትም አስፈላጊውን ትምህርት እንዲቀስም የሚጠቅም /የማስተማሪያ/ ዘዴ ነው።

ለምሳሌ፡- ድራማ፣ ፊልም፣ ልዩ ልዩ ዓይነት ሥዕሎችን፣ እና በዓይን የሚታዩ ማናቸውም ዓይነት መርጃዎች በማቅረብና በማሳየት የተማሪውን መረዳት ማስፋት ይቻላል። ሌላም የሆነ ሠርቶ ማሳያ ሊሆን ይችላል። ዘዴው በራሱ ትልቅ እገዛ ያለው መሆኑ የሚታመንበት ነው።

* የመማር ማስተማር መንገዶች በርካታ በመሆናቸው ምክንያት ነው የሰው ልጅ በዚህም በዚያ አዋቂ የመሆን ዕድሎች የሚገጥሙት ማለት ይቻላል። በእነዚህ ሁሉ መንገዶችም ነው የመማር ማስተማሩ ሥራ ዛሬን መድረስ የቻለው። መሰረታዊ ብለን

በናነሣ እንኳ፣ የሰው ልጅ በልዩ ልዩ ሁኔታ ትምህርት ይቀስማል።

2.1 ከቤተሰብ ትምህርት የሚሆነውን ነገር መቅለም ይቻላል (2ኛ ጢሞ. 2ኛ ጋሁላችንም ከወላጆቻችንና ከተወላጆቻችን በርካታ ነገሮችን በውርስ ቀስመናል፤ ይህ ደግሞ ዛሬም ሆነ ወደፊት መቀጠሉ የግድ ነው።

2.2 ከማኅበረሰብ /ከባህል/ ሰው ብዙ ብዙ ነገር መማር ይቻላል በርካታ ሰዎች ደግሞ ከአካባቢያቸው ማኅበረሰብ ጥቂት የማይባል ነገር መማር የሚችሉ መሆኑ ይታወቃል።

2.3 መደበኛ ተብለው ከተሰየሙት ትምህርት ቤቶች ትምህርት መቅለም የሚቻልበት አንዱ ዋነኛ መንገድ ነው።

2.4 ከታሪካዊ ሁኔታዎች በውርስ ከተላለፉ አፈ ታሪኮችና በጽሑፍ ከተወረሱ ሁኔታዎችም መማር ይቻላል።

3.5 ማንኛቸውም ዓይነት የመገናኛ ብዙሃን በራሳቸው ለሰው እራሱን የቻለ ትምህርት መቅለሚያ መንገዶች በመሆናቸው ከዚያ ዘዴ በርካታ ጠቃሚ ትምህርት መገባየት ይቻላል። እነዚህን ሁሉ መረጃዎች የማስተማሪያ ዘዴ አድርጎ መውሰድ ይቻላል።

3. በጥያቄ መልክ የማቅረብ ዘዴ (Questioning Method)

ተማሪዎች የመጠየቅና የተጠየቁትን የመመለስ ልምዳቸውን እንዲያዳብሩ መርዳት የመምህሩ ትልቅ ተግባር ስለሆነ፣ ተማሪዎች በትምህርት ሂደቱ ውስጥ እንዲጠይቁና ለተጠየቁት እንዲመልሱ ማደፋፈር ወሳኝ ነው።

በመሠረቱ የተለያዩ የጥያቄ ዓይነቶች ሲኖሩ፣ ከእነዚህም ውስጥ ለጊዜው የሚከተሉትን እንጠቅማለን ።

ሀ. ቀጥተኛ መልስ የሚፈልጉ ጥያቄዎች። **ለምሳሌ፡-** የክርስቶስ

የልደት ታሪክ በደንብ ተዘርዝሮ የቀረበው በየትኛው የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ነው።

ለ. አሳብን ለማመንጨት የሚረዱ ጥያቄዎች፡ ይህን ለተማሪዎች በብዛት መስጠት፤ ተማሪዎቹ በጣም እንዲያስቡ በቂ ጊዜ ወስደው እንዲሠሩ የሚያግዛቸው ዓይነት ጥያቄ ነው። ምሳሌ፡- ጠላቶችህን ውደድ የሚለውን ቃል በሕይወት እንዴት ልትፈጽመው ትችላለህ?

የጥያቄን ዘዴ እንጠቀም ስንል ተማሪውን አደናግሮ የያዘውን በሚያስጥል ሳይሆን፤ ጥያቄዎቹ ግልጽነትን የተሳበሱ ሆነው ተማሪውን እንዲያስብና ተረጋግቶ በአዲስ ጉዳይ ላይ እንዲያተኩር በሚያበረታታ መልክ መቅረብ መቻል አለበት (የሐ. 4፤)። ታላቁ መምህር በዚህ ክፍል ሴቲቱን በመጠየቅ ለተጠየቀው በሚገባት መንገድ በመመለስ በወቅቱ የተነሣለትን የማስተማር ግቡን እንደ መታ መዘንጋት የለብንም። ስለዚህ ጥያቄዎቻችን፡-

3.1 ፍሬ ነገርን ፈላጊ ጥያቄዎች (Factual questions) መሆን አለባቸው።

የዚህ ጥያቄ ዓላማ መሆን ያለበት ተማሪውን የተማርከውን ተወጣ ብሎ ለማፋጠጥ ሳይሆን፤ ዋናውን ቁም ነገር ተማሪው ማግኘት ችሏል ወይ የትምህርቱ አሳብ ገብቶታል ወይ ብሎ የጨበጠውን ዕውቀት ለማረጋገጥም መሆን አለበት። በዚህ መንፈስ ጥያቄ የሚያዘጋጅ መምህር ተማሪው ተረጋግቶ ሠርቶ የዕውቀት ባለቤት የመሆን ብቃት ያስገኛለታል።

3.2 ችግር ፈቺ ጥያቄዎች (Problem Solving questions) መሆን አለባቸው።

* በዚህ ጥያቄ ዙሪያ የሚተኩረው ተማሪው ስለ ተነሣው ርእሰ ጉዳይ የሚያቀርበውን የችግር መፍትሔ ለመረዳት፤ በነገሩ ዙሪያ ከተማሪው የሚሰጠውን ፍርድም ሆነ ድጋፍ አቋሙንም ጭምር እንዲገልጽ ለማድረግ መሆን አለበት።

3.3 በሥራ ተተርጓሚ /አዛማጅ/ ጥያቄዎች (Application questions)

የዚህ ዓይነቱ ጥያቄ መለያ ተማሪው የተማረውን አዲስ ጠቃሚ ትምህርት /አውቀት/ ካገኘ በኋላ ነገሩን ከሕይወቱ ጋር እንዲያዛምድ ወይም በሕይወቱ መለማመድና ከአካባቢውና ከሌሎች ሕይወት ጋር በሥራ መተርጉምን እንዲጀምር የሚያሳስብ የጥያቄ ዓይነት መሆኑ ነው። ይህ ወሳኝ ጥያቄ ነው።

- አንድን ነገር ማወቅ ብቻ በፍጹም ማወቅ ሊሆን አይችልም፤ ከሕይወት ጋር እንዲዋሃድና በሥራ ላይ እንዲውል እስካልተደረገ ማለት ነው።

ማጠቃለያ፡-

በመማር ማስተማር ዙሪያ ጥያቄዎች በቅንነት የሚቀርቡና ተማሪውን ለተሻለ መነሣሣት የሚያበቁ እንጂ፤ የመምህሩን አዋቂነት የሚያሳዩ ሆነው ፈጽሞ መቅረብ የለባቸውም።

ጥያቄዎች (ፈተና) የተማሪውን አእምሮ ማነቃቂያና የተሻለ ማሳወቂያም ዘዴ ናቸው። ጥያቄው ተማሪውን የሚመጥነውም መሆን አለበት።

ጥያቄ (ፈተና) ተማሪው ወደ ጌላ መለስ ብሎ የተማረውን ለማስታወስ እንዲረዳው አስፈላጊ መሆኑ መታመን አለበት። የተማሪውን ወይም ያጠናውን ምን ያህል ለማስታወስ ስለ መቻሉ አራሱን መመዘኑ አስፈላጊ ነው።

ጥያቄ የተማሪውን የማጥናት (የማንበብ) ፍላጎቱን ለማዳበር አስፈላጊ ነው። ጥያቄዎች ወሳኝ ጉዳዮች ናቸው።

4. የመወያየት ዘዴን የተከተለ አቀራረብ (Discussion method)

ተነሥተው የነበሩት አወዛጋቢና ክርክር እስኪ ትምህርቶች

ከሆኑ ርእሶች በውይይት መልክ መጠቀም ቢቻል ትምህርቱን ጠንካራ ውጤት እንዲያስገኝ ወይም ጥሩ መረዳት ረጥሮ እንዲጠናቀቅ ይረዳዋል።

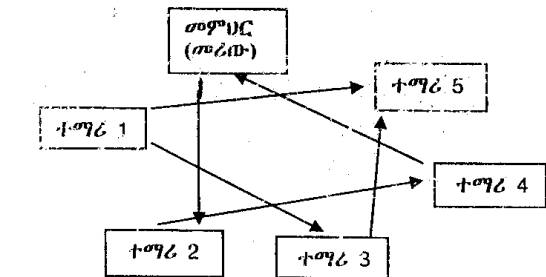
* በዚህ የመማማር ዘዴ ተማሪዎች በመምህራቸው መሪነት በመወያየት እርስ በርስ እንዲማማሩ ማድረግ በራሱ ትልቅ ጠቀሜታ አለው።

- 4.1 ምናልባት መምህሩ ባስተማረበት ጊዜ ግልጽ ሳይሆን ቀርቶ የነበረውን ጉዳይ በውይይት ወቅት ሊረዱት ይችላሉ።
- 4.2 መምህሩ አዲስ ርእሰ ነገር ያነሣና ተማሪዎቹም ስለዚያ ነገር የሚያውቁትንና የሚገምቱትን በመነጋገር በመወያየት አዳዲስ ትምህርቶችን መቅለም ይችላሉ።
- 4.3 ሌላው የተገኘው አዲስ ነገር እንዴት በሥራ ላይ ሊውል እንደሚችል እያንዳንዱ ያለውን አሳብ የማካፈል ዕድል ያስገኛል።

መምህሩ ውይይቱን መጀመር፣ መምራትና፣ ማጠቃለል ይኖርበታል።

በውይይት የመማማርን ዘዴ ስናነጣ ማወቅና ማተኮር ያለብን በጠቃሚው ዓይነት የመወያያ ዘይቤ ላይ ነው።

1. የሚደገፍ የውይይት ዓይነት
 2. የማይበረታታ የውይይት ዓይነት
1. የሚደገፍ የውይይት ዓይነት

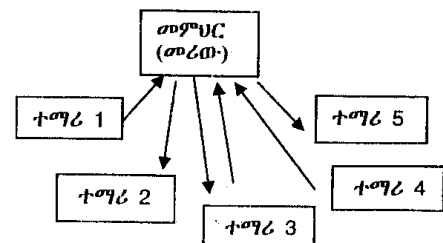
የውይይት ጥያቄዎች

- 1.1 ጥያቄዎቹ በጣም የታሰባቸውና በእርግጥ ለውይይት መነሣትን በተማሪዎቹ ውስጥ ሊጭሩ አቅም ያላቸው ሊሆኑ ይገባል።
- 1.2 ውይይቱ ጥሩ የመግቢያ ንግግር ወይም አሳብ በጥያቄ መልክ እንዲኖረው ጥረት መደረግ አለበት።
- 1.3 የተነሣንባቸው ርእሰ ጉዳዮች በትኩረት ለመወያየትና ወደ ተፈላጊው ግብ ላይ ለመድረስ መሪው (መምህሩ) ትልቅ ሚና መጫወት ስላለበት፣ ጥያቄዎችን በንቃት መከታተል ዋናው ኃላፊነቱ ነው።

ውይይት የሚያንጽ ወይም ምንም ዓይነት ልዩነትና የአሳብ መገፋፋት ሳያስከትል እንዲጠናቀቅ ጥያቄዎች የሁሉንም ቅን ተሳትፎ የሚጠይቁ መሆናቸውን መረዳት ያስፈልጋል። በመጨረሻም፡- ለምን ተባለ? ማን አለ? መቼ ተባለ? የት ተባለ? ወዘተ... የሚሉት ጥያቄዎች መወያያ ሊሆኑ የሚችሉ ናቸው።

- ትክክለኛ የውይይት መማር ማስተማር ዘዴን መጠቀም ማለት በዚህና ከዚህም በተሻለ መሆን ይኖርበታል።

2. የማይደገፍ / የማይበረታታ የውይይት አካሄድ

5. የቤት ሥራን በመጠቀም የሚቀርብ የማስተማር ዘዴ (Assignment method)

* የቤት ሥራ የራሱ ዓላማ ያለው ጉዳይ መሆኑ ለሁሉ ግልጽ ነው። የቤት ሥራ ተማሪው በግል በንዳው ከመምህሩ የተቀበለውን ኃላፊነት በመሥራት የግል ችሎታና ክህሎት የሚቀስምበት፤ የቤት ሥራውን በትጋትና በታማኝነት በመወጣት የተሻለ ትምህርትና ሥነ ምግባር እንዲቀስምበት የሚያስችል የመማርና የማስተማር ዘዴ ነው።

ስለዚህም፦

5.1 የቤት ሥራው አሰጣጥ በጥንቃቄ የታሰበበትና ጥሩ ዝግጅት የተደረገበት መሆን ይኖርበታል። መምህር ለራሱ በጥንቃቄ ያልገባውን ለተማሪው የቤት ሥራ ቢሰጥ፤ በመልሱ ጊዜ ለእርሱ የከፋ የቤት ሥራ ይሆንበታል።

5.2 የቤት ሥራው እንዴት እንደሚሠራ ቢያስፈልግ በሚሳለ በማስደገፍ ግልጽ መደረግ ይኖርበታል፤ ግልጽ መሆኑም ተማሪውን በመጠየቅ በክፍል ውስጥ ሳለ ማረጋገጥ ቢሞክር ይመረጣል።

5.3 የቤት ሥራው መሠራቱን መቆጣጠር ያስፈልጋል፤ ለሠሩት ማበረታቻ፤ ላልሠሩትም ተገቢውን ወቅት መስጠት ተማሪው በሚቀጥለው ጊዜ ንቁና ትጉሕ ሆኖ እንዲሠራና እንዲጠቀም ስለሚያደርገው ያበረታታዋል።

ማጠቃለያ፦

በጠቅላላው መምህሩ የሚያውቀውን ትምህርት ባለው ችሎታና በሚያውቀው የማስተማሪያ መሣሪያና ዘዴ ሁሉ በመጠቀም ትምህርቶችን ቅደም ተከተላቸውን የጠበቁና የእርስ በርስ መተሳሰር ኖሯቸው ለተማሪው እንዲቀርቡ ማድረጉ ትልቅ ኃላፊነት መሆኑን መድገም አስፈላጊ ነው።

ሐ. የትምህርቱ አዘገጃጀት

የመማር ማስተማር ቅድመ-ዝግጅት መግቢያ፦ ማንኛውም ሥራ በጥንቃቄና በትኩረት ታስቦበት የተሠራ ሲሆንና በይድረስ

ይድረስ ተሰው ተሰው የተሠራ ሥራ በቀላሉ ይለያል። ዝግጅት ለአንድ መምህር ከሁሉ የቀደመና የተሻለም ተግባሩ ነው። ይህ በሁሉ የታወቀና የታመነ አሳብ ነው።

የማስተማር ዋነኛውና በጣም አስፈላጊው ክፍል ጥሩ ዝግጅት ነው።

ዝግጅት ሲባልም ትምህርቱን ብቻ ሳይሆን እራስንም ጭምር ያጠቃልላል።

«የ30 ደቂቃ ትምህርት ለመስጠት የ30 ሰዓታት ዝግጅት ይጠቅማል» ይባላል።

«ማስተማር በዝግጅት የተቀደመ እንደ ሆነ የደስታ መድረክ ነው» ይባላል።

* ዝግጅት ሌላው ያላየውን ቀድሞ ማየት መቻልና በወቅቱ ደግሞ ለሌላው ማሳየት የመቻል አቅም ማግኘያ ዘዴ ነው። ምሳሌ፦ አንድ ባለሙያ የተረዳውን ንድፈ አሳብ በወረቀት ላይ ማስቀመጥና በጌላም በሥራ አደባባይ ማብቃትን ይመስላል። ቀድመን እንዳልነው ዝግጅት ላይ ማተኮር የመምህሩ መርሕ መሆኑ የግድ ነው።

በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ታላቅ ጥያቄ ሆኖ ለመምህሩ መቅረብ ያለበት ቁም ነገር ያለው ጥያቄ ቢኖር ናምን ያህል በማስተማር ታሳልፋለህ ሳይሆን፤ ምን ያህል ጊዜ በዝግጅት ታሳልፋለህ መሆን አለበት። ይህ ደግሞ እራሱንና ትምህርቱን መሆን አለበት። «የጥሩ መምህር ትልቁ ኃላፊነት ትምህርት ማዘጋጀት ሳይሆን፤ እራሱን ማዘጋጀት ነው» እንደ ተባለው።

*** በማስተማር ሥራው ዝግጅቱ፦**

ዝግጅት መምህሩ ልበ ሙሉ እንዲሆን የሚያስችለው አቅም ነው። በድፍረት ያለአንዳት መደናገር የተረዳውን ሁሉ ለማስረዳት የሚያስችለው ዋና ጉዳይም ነው።

«ክቡር እንግዳ ለመጋበዝ ወደ ቤትህ ጥሪ ብታደርግ ምን ያህል

ልትዘጋጅ እንደምትችል አስብ። እንግዲያስ የእግዚአብሔርን ቃል የሚያስተምር መምህር ምን ያህል መዘጋጀት እንዳለበትም ልብ በል።

* ስለዚህም በተለይ ክርስቲያን መምህር በእነዚህ በሚከተሉት መንገዶች እራሱን በማዘጋጀት የትምህርት ዝግጅቱን መደገፍ ይችላል።

1. በጸሎት መጀመር አለበት።

ጸሎት የልዩ ልዩ የአገልግሎት ክፍሎች ሁሉ ተቀዳሚ አጀንዳ የመሆኑን ያህል፤ በመማር ማስተማር ሥራ ውስጥም ቅድሚያውን መያዝ ያለበት ጸሎት መሆኑ በመምህሩ መታወቅም መታመንም መተግበርም አለበት። የመምህሩ የዝግጅት ሥራ ትልቅ አካል ጸሎት ነው።

«እግዚአብሔርን መፍራት ባስተማረ በዘካርያስ ዘመን እግዚአብሔርን ይፈልግ ዘንድ ልብ አደረገ፤ እግዚአብሔርን በፊላገ ጊዜ እግዚአብሔር ነገሩን አከናውነለት።» (2ኛ ዜና 26:5)። ይህ ለመምህሩ ትልቅ መመሪያ ነው።

* በጸሎት ውስጥ ሆኖ ያልተዘጋጀ መምህር ትምህርቱ ዘይት የሌለበትን ወጥ ወይም ምግብ ለተመጋቢው ይዞ የመቅረብ ያህል ሲሆን፤ ለተመጋቢውም የማይጣፍጥ ከመሆኑ የተነሣ፤ ምን ሊፈጥርበት እንደሚችል መታሰብ አለበት። በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ዝግጅት ትልቅ ትኩረት ፈላጊነቱ ይታያል።

ትርጉም ሰጪ፡- አንቅስቃሴ በክርስቲያናዊ መማር ማስተማር ሂደት ዙሪያ እንዲኖር ካስፈለገ፡-

1.1 የመምህሩ ጸሎት በዓላማና በግብ ላይ ያተኩረ መሆን አለበት። ይህ ቢሆን ውጤታማ ያደርገዋል።

1.2 በአስፈላጊው አጋዥና መለኮታዊ ኃይል ላይ ያተኩረ ጸሎት የመንፈስ ቅዱስ እርዳታ እንዳይለየን ይረዳል። የመንፈስ ቅዱስ

ምሪት ለማግኘት መፀለይ አስፈላጊ ነው።

1.3 በተጨማሪ ውጤት ላይ ያተኩረ ጸሎት በመምህሩ በጥብቅ! በጥብቅ መደረግ አለበት!

* መምህር የሚከናወንለት በጸሎት በበረታ፤ እግዚአብሔርን በፊላገ መጠን መሆኑ በቃሉም ግልጽ ሆኖ የተቀመጠ ነው።

* በጸሎት እግዚአብሔር የሚከብርበት ትምህርት ከመምህሩ ይፈልቃል፤ በጸሎት እራሱን የሚተኩ ጠንካራና ትጉሕ ተማሪዎች ይወለዳሉ፤ የተጨበጠ ውጤት ከምንለው ጥቂቱ ይህ ነው።

* ጸሎት የመምህሩን አፍ በሰማያዊ ምሥጢር ለመመላት መጓጓዣ መንገድ ነው።

ከታላቁ መምህራችን ከጌታ ኢየሱስ የመምህርነት ሕይወት ልንማር ከምንችለው አንዱ ትልቅ ነገር ማስተማርን ብቻ ሳይሆን፤ ከሁሉ በፊት የመጸለይ ልምድንም ጭምር ነው። ይህን ልምድ ብዙ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ያረጋግጣልናል። (ማር. 135- 39 ይመልከቱ)

2. በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት መደገፍ አለበት።

- ለአንድ የቤተ ክርስቲያን መምህር ቀዳሚ መጽሐፍ (text) መጽሐፍ ቅዱስ መሆን እንዳለበት ሁላችንን የሚያግባባ ጉዳይ ነው።

- በተለይ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ዙሪያ የተሰማራ ማንኛውም መምህር በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ላይ ተገቢውን ትኩረት መስጠት ከተቀዳሚ ኃላፊነቱ አንዱ ነው።

ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ በፍጹም ተቀድቶ የማያልቅ ድንቅ የእግዚአብሔር ሕዝብና አገልጋዮች ሐብት ነው።

- እርግጥ በየትኛውም አገልግሎት ላይ የተሰማሩ አገልጋዮች ሁሉ እንደ ጸሎቱም የእግዚአብሔርን ቃል በጥልቀት ማጥናትና ማስጠናት ይኖርባቸዋል።

2.1. ይህ ሲሆን በማስተማር ዙሪያ ያለው ሕይወትህ እግዚአብሔርን በማክበር ላይ የተመሠረተ መሆን ይችላል።

2.2. ትምህርትህም ፍልስፍና ብቻ፣ ተረት ተረት ብቻ፣ ወዘተ... ከመሆን ይልቅ፣ ክርስቶስን ማዕከል ያደረገ ይሆናል።

2.3. የምታስተምረው ትምህርት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተሞላና የተደገፈ ይሆናል።

- እውነተኛውን የእግዚአብሔርን መለኮታዊ አሳብ ለመረዳትና ለማስረዳት የታደለ መምህር ለመሆን ከሁሉ ፈቀቅ ብሎ ለእግዚአብሔር ቃል ጥናት በቂ ጊዜ መስጠት ተገቢ ነው።

መምህራን ነን ብለን የተሰማራን ሰዎች አንዳንዴ የምንሳሳትባቸውና ድንገተኛ ማዕበል ያህል ጉዳት የሚያስከትልብን፣ አንድ ትልቅ ጉዳይ ደግሜ ላንሣ፡፡ የመንጋውን አስተማሪዎች ከሚያጠቃው ውስጥ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት በርካታ ኮርሶች መውሰድ መቻላችን፣ በቂ የመርጃ ማቴሪያሎች ያሉን መሆናችን፣ በርካታ ልዩ ልዩ ሥልጠናዎች መውሰድ መቻላችን በቂና አስተማማኝ የማስተማር መማር ዋስትና አድርጎ የመቀጠር እና በቆሙበት መሄድን የመሰለ አደጋ ስለሚሆን፣ መንቃትና መጠንቀቅ የብልህ መምህር ድርሻ ነው። ይህ ሁሉ መልካም መሆኑ እንደ ተጠበቀ ይሁንና፣ ከሁሉ ጉን ለጉን ወደ ትምህርት ዝግጅቱ ሙሉ ለሙሉ ከመግባቱ በፊት ለተወሰነ ጊዜያት ከሌሎች መርጃዎች ተቆጥቦ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ላይ ብቻ እንዲያተኩር የሚሰጠው ምክር ወሳኝ ነው።

በተለይ እኛ የምናገለግላቸው /የምናስተምራቸው ተማሪዎቻችን መንፈሳውያን እንደ መሆናቸው መጠን፣ የምናስተምረውም የመጽሐፍ ቅዱስ አሳብ እንደ መሆኑ ሁሉ፣ የቃሉን መገለጥ / ትንተና/ በመረዳት ውስጣቸውን ማነቃቃት እንደሚጠብቁ ማወቅ አለብን። ስለዚህ መምህሩ እንደተባለውም ለቃሉ ጥናት በቂ ጊዜ፣ ተገቢውን አክብሮት መስጠትና ማጥናት አደራዊ ግዴታውም ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚታወቀው የሰው ልጆች ሁሉ የመንፈስ ምግብ ነው። እንደ መሆኑም መምህሩ ይህን የመንፈስ ምግብ

በሚገባ ጊዜ ወስዶ በመመገብ፣ በማዘጋጀትም ሌላውን ተመጋቢ በሚያረካና በሚሰብ አቀራረብ ማቅረብና እንዲመገብ መርዳት ትልቅ ኃላፊነት አለበት።

ውጤታማነትን ለማሳደግ ሲባል በጥሩ አመለካከት እራስን ማሳደግ በጥሩ ጥሩ ዘዴዎችና ልምዶች አገልግሎትን ማሳደግ በጤናማ ዓላማ መንቀሳቀስን ገንዘብ አድርጎ ማገልገልን ማሳደግ ለሥራችን መቃናት ትልቅ ኃይል ነው።

በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ዙሪያ ደግሞ አዋቂዎቹ በሚከተሉት ነጥቦች ላይ ማተኮሩ ጠቀሜታውን የጎላ እንደሚያደርገው ይጠቁማሉ። (ዕዝራ 7፡10 ይመልከቱ።)

አሳብን መስብስብ Hook - Attention):- ይህ ሌሎች ጠቃሚ ናቸው የምንላቸውን ለማድረግ ለጥናትም መጽሐፍ ቅዱሳችንን ከማንሣት በፊት ቀድመን ትኩረታችንን ወይም አሳባችንን ሙሉ በሙሉ ለመስብስብ የመወሰንን (የማቀድን) ነገር አሳሲ ነጥብ ነው። ምክንያቱም ባልተረጋጋና በባከነ መንፈስ መጽሐፍ ቅዱስ አይጠናም የሚባለውን መምህሩ ሊያተኩርበት ይገባል።

1.1 ለመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት አመቺ ጊዜን መምረጥ። ለምሳሌ፡ ማለፍ፣ ምሽት፣ ወዘተ... ሊሆን ይችላል።

1.2 አመቺ ሁኔታን መምረጥ።

ለምሳሌ፡ ፀጥ ያለ ቦታ፣ በጣም ቀዝቃዛ ወይም በጣም ሙቃት ያልሆነ ቦታ፣ ወዘተ....።

1.3 ጠቃሚ ማቴሪያሎች እንደ ልብ በሚገኝበት ሁኔታ ውስጥ ሆነን መሆኑን እርግጠኛ እንሁን።

ለምሳሌ፡ መጽሐፍ ቅዱስ፣ ሌሎች አስተማሪ አጋዥ የሆኑ መጽሐፍት፣ ወዘተ...

የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ጥናት (Book -Bible study) የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናትን የሚያመለክት አሳብ ሲሆን፣ ከመስብስብ

በመቀጠል መጽሐፍ ቅዱስን ማንሣትና ጥናትን በትኩረት መቀጠል።

2.1 መመልከት፡- ምንባብ ውስጥ ዋና ዋና አሳቦችን መለየት መቻል ይህንን ለመለየት ክፍሎችን ደጋግሞ ማንበብ።

2.2 መተርጎም፡- ፍቺ ፈላጊ ዋና አሳቦችንና ድርጊቶችን ለመረዳት ልዩ ልዩ አስረጃና ማብራሪያ ሰጪ ጠቃሚ ነገሮችን መጠቀም፤ ሁኔታዎችን በተገቢ ለመረዳትና ለማስረዳት መዘጋጀት ነው።

2.3 ማዛመድ፡- ዋና ዋና አሳቦችንና ድርጊቶችን ከግል ሕይወታችንና ከምናገለግለው ማኅበረሰብ ማገናዘብና ለቀም ነገር ለመብቃት ዓላማንም ለማሳካት ማሰብና መንቀሳቀስ። ለዚህም የትምህርቱን ክፍል በጥንቃቄ ከዳር እስከ ዳር በተደጋጋሚ በማንበብ ማጥናት፤ ታሪኩ የተጻፈበትን ሁኔታ ማተኮር፤ በአዳዲስ ቃላት ላይ ትኩረት ማድረግ፤ በተጨማሪ ማብራሪያ ሌሎች መጻሕፍትን በተጓዳኝ ለማጥናት ክፍትና ዝግጁ መሆን። ከጥናቱ ለዛሬ የሚሆነውን ትምህርት እስከሚገኝ ጥናቱን መቀጠል።

- ምን አለ? ለማን አለ? መቼ አለ? የአሁን ጠቀሜታውስ እስከ ምን ነው? እና ለመሳሰሉት ጥያቄዎች ተገቢውን ትኩረት ሁሉ መስጠት።

መመልከት - ማዛመድ (Look - Application)፡- ያገኘውን መልእክት ወይም ትምህርት ከሕይወታችን ጋር ማዛመድን የሚያመለክት ነጥብ ነው። ያጠናውን የእግዚአብሔርን ቃል ከሕይወታችን ጋር ማዛመድ ማዋሃድ ግድ ነው። ይህም ማለት የተነካገበት እስከ ሆነና የተጠቀምንበት እስከ ሆነ ብቻ ነው ለሌላው እንድናስተላልፈው ሸክም የሚሆንበት፤ ስለዚህ በውስጥ ሕይወታችን ማሰላሰል አግባብ ነው።

መውሰድ - መወሰን (Took - Decision)፡- ይህኛው አባባል ደግሞ የተገነዘቡትንና በሕይወት ውስጥ ያሰላሰሉትን ክራስ ጋር ለማዛመድ ብቻም ሳይሆን በተግባር ለማሳየትና ለሌሎች ጥቅም

ወደ ሌሎች ለማስተላለፍ ውሳኔ ለማድረግ መጨነንን የሚያበረታታ አሳብ የምንማርበት ነጥብ ነው።

እንግዲህ እንደ እነዚህ ያሉትን ሁሉ ነው መምህሩ የሕይወቱና የአገልግሎቱ ስኬት መጓጓዣ ፍልስፍና (philosophy) ማድረግ አለበት ተብሎ የሚታመነው።

3. በግምገማ መደገፍ አለበት።

የመምህሩ የትምህርትም ሆነ የእራሱ ሕይወት በዝግጅት መደገፍ ያለበት በጸሎትና በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ብቻ ሳይሆን፤ በግምገማም ጭምር ነው ተብሎ ይታመናል። ትምህርት ዋጋ ያለው ሊሆን የሚችለው በመታቀዱና ወደ ተማሪዎች በመሸጋገሩ ብቻ ሳይሆን፤ ተገምግሞ ውጤታማነቱን በማረጋገጡ ሂደት ጭምር ነው።

* የሳይክሎሎጂ ምሁራን «ሰው ቢያንስ በቀን ውስጥ ለተወሰነ ጊዜ አራሱን መገምገም ይኖርበታል።» ማለታቸው ይደመጣል።

* ግምገማ በማናቸውም ተግባራት ውስጥ ወሳኝና ጠቃሚ መሆኑ የተረጋገጠ ነው። በተለይ መምህሩ ከዝግጅት አንጋግቶ በእንቅስቃሴ ሂደት የነበረውን ሁሉን ወደ ፊትና ወደ ጎሳ እያሰበ ሥራውን በግምገማ መጠይቆች መፈተሽ ሙያዊ ግዴታው ነው።

3.1 መምህሩ ዝግጅቱን እንደ ጨረሰ ወደ ተማሪዎቹ ፊት ከመቅረቡ አስቀድሞ በተደጋጋሚ በማንበብና በማሰላሰል የተዘጋጀውን ትምህርት መመልከትና መገምገም ሌላው ትልቅ ኃላፊነቱ ነው።

- እንዴት ነው የተዘጋጀሁት? የመምህር የመዘጋጀትን ደንብ አክብራሃለሁ? ምን ያህል ደቂቃዎች ሊወሰድ የሚችል ትምህርት ነው ያዘጋጀሁት?

በትምህርቱ የጠቀስኳቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ክርእሴ፤ ርእሴስ ከጥቅሶች ጋር ገጥመዋል ወይ? በተለይ የጥቅሶች መምታታት እንዳይኖር በተቻለው አቅም ማጣራት ይጠይቃል።

የትምህርቱ ርእሰ፣ መግቢያና መደምደሚያው ከዋናው ትምህርት ጋር ተግባብተዋል ወይ?

ሌላ አላስፈላጊ ትርጉም ፈጣሪ ምሳሌዎች አባባሎችና ሁኔታዎች ይኖሩበት ይሆን ብሎ መፈተሽ እና በጣም ግልጽ መሆኑን ገምግሞ ማረጋገጥ ከሥራ በፊት በመጀመሪያ የሚወጡት ኃላፊነት ነው።

3.2 ለማስተማር ከመቆም በፊት ለማስተማር ሁኔታዎች መመቻቸታቸውን መገምገም አስፈላጊ ነው። የተማሪዎቹን ቁጥር የሚመጥን ክፍልና ወንበሮች አሉ ወይ።

- የክፍሉ ንጹሕ አየር ማስገባት መቻል በጠቅላላው ለመማር ማስተማሩ ሂደት የተመቸ ሁኔታ አለ ወይ። ማለትም ለጽሕፈት የሚረዱ ለማስተማር የሚሆኑ መርጃዎች መዘጋጀታቸውን፣ ተሟልተዋል ወይስ ሊሟሉ ይችላሉ የሚሉት ጉዳዮች ሁሉ በገምገማ የሚረጋገጡ ናቸው። በእነዚህና በመሳሰሉት ሁሉ የዝግጅት እንቅስቃሴ አካል የሆነውን ይህኛውንም ሁኔታ ማጠናከር ይቻላል።

3.3 የማስተማር ሥራው እየተካሄደ መምህሩ የነበረበትን ሁኔታ መገምገም።

በመማር ማስተማርና በስብከት ሂደት ውስጥ በቃልና ቃል አልባ በሆኑ መግባቢያዎች መጠቀም አስፈላጊነቱ መረሳት አይኖርበትም። በተለይ በቃል የመጠቀሙ ነገር ከአስፈላጊ ጥንቃቄ ጋር እንደ ተጠበቀ ሆኖ፣ ቃል-አልባ የሆነውን የመግባቢያ ዘዴ አግባብነቱን በጠበቀ መልክ በመጠቀም መልእክቶቻችንን ወይም ትምህርቶቻችንን የተሻለ ለማብራራት አስተዋጽኦውን መውሰድ ይገባል። ይህ ታዲያ ከንግግራችን ጋር የሚመጥንና ተስማሚ የአካል እንቅስቃሴና የድምፅ አጠቃቀም መሆን ይኖርበታል። በቃል ወይም በንግግር አሳባችንን በምንገልጽና በምናስተላልፍበት ጊዜ ሁሉ የቃላት አጠቃቀሞችን በፍጹም የማያደናግሩና ልክ ካሰፈ ድግግሞሽ የጸዱ እንደ ነበሩና የተማሪዎቻችንን ውስጥ እየኮረከሩ ዓላማችንን ያሳኩልን ስለ መሆናቸው ማጣራት ተገቢ ነው።

ለምሳሌ፡ በቃል ንግግር ጊዜ ድምፅን በተገቢውና በአስፈላጊው ጊዜ በመለዋወጥ ማለትም ከፍና ዝቅ፣ ዝግና ፈጠን በማድረግ እየተጠቀሙ መልእክቱን ለማስተላለፍ የመቻሉ እንቅስቃሴ እንደ ተተኮረበት ማጣራት በጎ ነው።

ለምሳሌ፡ ቃል - አልባ ንግግር ማለትም የፊት ላይ፣ የአካላዊ እንቅስቃሴዎችን የመጠቀምና መልእክቱን ማብራራት የተቻለ ለመሆኑ እርግጠኝነት ያስፈልገዋልና ነው።

3.4 የማስተማር ሥራው ከተጠናቀቀ በኋላ ያለፈውን ሁኔታ መገምገም፡ ይህኛውን ግምገማ በምናካሂድበት ወቅት የራሳችን ሥራ ብቻ ሳይሆን፣ አጠቃላይ በሂደቱ ውስጥ የነበሩትን ሁኔታዎች ሁሉ ማለትም ትምህርቱን፣ መምህሩን፣ ተማሪውን ወዘተ... ሁሉ መሆን አለበት።

3.4.1 ትምህርቱን ባተኮርኩበት ዓላማ በተዘጋጀሁበት መጠንና ሁኔታ ማቅረብ ችዬ ነበር ወይ።

3.4.2 ተማሪዎቹስ በትምህርቱ ጊዜ የነበራቸው የአቀባበል ሁኔታ ምን ይመስል ነበር፣ እንደሚገባ እየተከታተሉ እንደ ነበርና እንዳልነበር መገምገም አለበት።

3.4.3 የቤት ሥራ ስንቶች ነበሩ የሠሩት? በጥያቄና መልስ ስንቶች ተሳተፉ?

3.4.4 ተማሪዎች በሁሉ የተሳተፉበት ጊዜ ነበር። አንዳንድ የምንባብ ክፍሎችን ጥቅሶችን በማንበብ ትምህርቱን በመጻፍ /Note በመውሰድ/ ተሳታፊነታቸውን አረጋግጠው ነበር? በክፍሉ ውስጥ በተነሡ ጥያቄዎች ስንቶች በቂ ተሳትፎ አደረጉ? የመማር ስሜት ይስተዋል ነበር? እነዚህንና የመሳሰሉትን በማንሣት ያስተማርነውን ትምህርትና ሁኔታ የመገምገም ዘይቤ ለሚቆጥለው ጊዜ የተሻለ ትምህርት በማቅረብ የተሻለ መምህርም ሆኖ ለመገኘት ጥሩ ዕድል ያቀርብልናል ወይም ያመቻችልናል።

ማጠቃለያ:- መምህራን ትምህርቶቻችንን በመጀመሪያ በእግዚአብሔር ፊት በጸሎት በመቅረብ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናታችንን በታላቅ አክብሮት በማጥናት በበቂ ዝግጅት እየመዘንንና እየፈተንን ማቅረብን ካልተለማመድን፤ ሌላው የጮኸውን ዓይነት የምንጮኸ «የገደል ማሟላት» እንደተባለው መሆናችን አይቀርም። ስለዚህ በሦስቱ ነጥቦቻችን ላይ በእጅጉ እናስብበት።

ትምህርት አራት

ሀ. የዕለታዊ የማስተማር ዕቅድ (Daily lesson

plan):-

1. ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት፡- ሌላው ትልቁ የመምህሩ ሥራ ዕለታዊ የማስተማር ዕቅድ ማሰናጃት ነው። የዚህ ዕቅድ ጠቀሜታ እጅግ ግዙፍ ሲሆን፤ ከብዙ ጥቂቱን ብቻ መጠቀም ዓላማዬ በማድረግ የሚከተሉትን ጠቀሜታዎች እናንሳ።

- ይህ ሥራ እንደምናስተምራቸው ተማሪዎች ዕድሜና ደረጃ ሊለያይ ይችላል፤ ሥራው ግን ወሳኝ ነው።

- ዕለታዊ ዝግጅት ለመምህሩ ሥራ መቀላጠፍ ምቹ ነው። እንደ የተወሰነ የትምህርት ክፍለ ጊዜ ከ45-60 ደቂቃ ከዚያም ያለፈ ቢሆን ያነሰ ለማስተማር የታሰበውን ትምህርት በትክክል የሚለጥበት ስልት ማመቻቸት ነው።

1.1 መምህሩ ትምህርቱን በሰዓት ጀምሮ በሰዓት እንዲፈጽም ይረዳዋል።

1.2 የሚያስተምርባቸውን የዕይታ መረጃዎችን እንዲያመቻች ዝግጁ እንዲሆን ይረዳዋል።

1.3 በግልጽና በልቦ መሉነት ትምህርቱን እንዲያስተምር ይረዳዋል።

1.4 ትምህርቱን ከየት ጀምሮ የት መጨረስ እንዳለበት ያሳስበዋል።

1.5 በሚያስተምርበት ዓላማና በትምህርቱ ግብ ላይ እንዲያተኩር ይረዳዋል።

የማስተማር ሥራውን ባለሙያው ለተማሪው የተመጣጠነ ትምህርት በተመጣጠነ ዘዴና ደረጃ ማቅረብ ትልቁ ኃላፊነት ከመሆኑ የተነሣ ሁሉ የተማመነበት መሆኑ እንደ ተጠበቀ ነው።

- የሚያስተምርበትን ዓላማ ወስኖ በዕቅድ ማስቀመጥ፤

- የሚያስተምረውን ትምህርት ይዘት የዕለቱን ብቻ በቅደም ተከተል

በጽሑፍ ተንትኖ ማስቀመጥ፤

- ሥነ ዘዴውን አቀነባብሮ ለማቅረብ መረጃዎችን ሁሉ ማዘጋጀት፤
- ለተማሪዎቹ ምን ዓይነት ሥራ እንደሚሰጣቸው ቅደም ተከተሉንም ማስቀመጥ።

2. ጊዜውን ለየአስፈላጊው መመደብ

ከተማሪዎቹ ጋር በጣም ያልረዘመ ወይም ያላጠረ ማካሄድ የጸሎት ጊዜ።

የዝማራ ጊዜ፤ ከተማሪዎቹ ጋር ቢቻል ወደ ትምህርቱ ሊያመራ የሚችል ዝማራ መዘመር።

የትምህርቱን ማስተላለፊያ ጊዜ በተመጠነለት ጊዜ መጠቀም።

ለጥያቄና መልስ ጊዜ መስጠትና እንዳይንዛዛና ክርእስ እንዳይወጣ መጠበቅ።

ከተማሪዎች ጋር አጭርም ቢሆን የኅብረት ጊዜን በተገቢው መጠቀም። ከመምህሩ የሚማሩት ተጨማሪ ትምህርት መኖሩን መርሳት አያስፈልግም።

በተቻለ አቅም ጊዜን ያለመጨመርና፤ ያለመቀነስ ኃላፊነት የመምህሩ የዕቅድ ዲሲፕሊን ነው።

አ መምህሩ የየዕለቱን ትምህርት ወደ ተማሪው ቀስቃሽ በሆነ ዘዴ በመጠቀም ባቀደው ጊዜ ለማድረስና የተማሪውን አሳብ ሙሉ ለሙሉ ወደ ትምህርቱ ለመሰብሰብ ጥረቶች በቀጣይነት ያለ መሰልቸት መደረግ ይገባቸዋል። ከዕለት ትምህርት አቀራረብ አኳያ።

የትምህርቱን ርእስ በሚያጓጓ መንገድ ለመናገር መጣር የዕቅድ አካል መሆን አለበት።

የሚያገኙትን ትምህርት ተማሪዎቹ የትና እንዴት ሊጠቀሙበት እንደሚችሉ ለማሳወቅ ጥረት ማድረግ ሌላው አስፈላጊ ነገር ነው።

የትምህርቱን አቀራረብ ሁኔታ በዝርዝር ለማወቅና ከመምህሩና ከተማሪው የሚጠበቀውን በጥንቃቄ ለማሳወቅ ጥረት ማድረግ ዋናው ነው።

ከዚህ ቀደም የነበሩና አስፈላጊ የሆኑ ጥቆማዎችን ለማስረጃነት ለማሳወቅ ጥረት ማድረግ የተገባ ነው።

በጠቅላላው አጭርና ግልጽ የሆነ መደምደሚያ ልክ እንደ መግቢያው ተጠቅሞ መጨረስ በዕቅዱ መዘንጋት የሌለበት ነው።

ቅድመ - እንቅስቃሴ	ዘዴው	ቦታው	ጊዜ
- የጨዋታ ጊዜ - የጸሎትና ዝማራ ጊዜ ከጠቅላላ ተማሪዎቹ ጋር	- -	- ከክፍል ውጭ - ከክፍል ውጭ	- ደቂቃ - ደቂቃ
- መግቢያ - ሰላምታ - ጸሎት - ዝማራ - የትምህርት ክላሳ	ጥያቄና መልስ - - - - -	- - - - -	- - - - -
- የትምህርቱ ዋና ክፍል			
ማዛመድ፡-	-	-	-
ማጠናከሪያና የቤት ሥራ አሰጣጥ	-	-	-

ማጠቃለያ፡-

የማስተማር ክፍለ ጊዜ የተወሰነ ስለሆነ መምህር ማስተማር የሚገባውን በብቃትና በጥልቀት እንደ አስፈላጊነቱ ማስተማር እንዲችል የትምህርቱ ዕቅድ በተገቢው ደግሞ የጊዜ መጠኑን በጠበቀ መልክ በቀን፤ በሰዓት፤ ወዘተ፤ ማዘጋጀት አለበት።

«... ይልቁን በመስበክና በማስተማር ለሚደክሙት እጥፍ ክብር ይገባቸዋል።» (1ኛ ጢሞ. 5:17)

ትምህርት አራት(ሀ)

የሙከራ (የመወያያ) ጥያቄዎች

«አሥራሒል ያለ እውነተኛ አምላክ ያለ አስተማሪ ካህንና ያለ ሕግ ብዙ ዘመን አሳልፈዋል»

1. የመምህሩ ዝግጅት በምን መደገፍ ይኖርበታል?

2. በዝግጅቱ ውስጥ የመምህሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት እንዴት መሆን ይኖርበታል?

3. ጠቀሜታ በመማር ማስተማር ሒደት ውስጥ እንዴት ነው?

ሀ. የትምህርት እንቅፋቶች

የመማር ማስተማር እንቅፋቶች (Barriers)

የመማር ማስተማር ሂደቱን ከተለያዩ አንጻር የተለያዩ ዓይነት እንቅፋቶች ሊገኙሙት ይችላል።

1- ተማሪውም ሆነ መምህሩ የትምህርት ክፍል ጊዜውን ባለማክበር በተደጋጋሚ አርፍዶ መግባትና ጊዜው ሳያልቅ አቋርጦ መሄድን በማዘውተር ሰበብ ለመማር ማስተማሩ እንቅፋት ይፈጥራል።

2- በቂ የመማር ማስተማሩን ሥራ ሊረዱ የሚችሉ የመርጃ መሣሪያዎች አለመሟላት አለመመቻቸትና፣ ትኩረት ማጣት።

3- አግባብነት የሌለው የመምህሩ ቁጣ፣ ቂመኝነትና ተማሪን የመናቅ አገማሚያ ማንጸባረቅ ክፋ መሰናክሉች ናቸው።

4- ተማሪም ሆነ መምህሩ ለመማር ማስተማሩ ሂደት ዝግጁ ሆኖ በአካልና በእእምሮ አለመቅረብ ሌላው እንቅፋት መሆኑ ግልጽ ነው።

5- በመምህሩና በተማሪው መካከል መከባበር ሲጠፋ በተለይ በዚያን ጊዜ ተማሪው ውስጥ መምህሩንና ትምህርቱን በመጥላት የሚከሰት ችግር ሊኖር ስለሚችል ያ በራሱ እንቅፋት ነው።

6- የመማር ማስተማሩን ዓላማ መዘንጋትና የመምህሩ ለሙያው ፍቅር ማጣት ሌላው እንቅፋት ነው።

7- በመምህሩም ሆነ በተማሪው አላስፈላጊ ባሕርያትን ይዞ ወደ መማር ማስተማሩ ገበታ መምጣት ክፋ እንቅፋት ነው።

8- ገንቢና ጠቃሚ ላልሆነ ፋክክር ተማሪዎችን መጋበዝ ክፋ እንቅፋት ነው።

9- በክፍል ውስጥ ተማሪው ጥሩ ተሳታፊ እንዲሆን ሁኔታዎችን በመምህሩ አለማመቻቸትና የተማሪው ጥሩ ተሳታፊ አለመሆን ሌላው እንቅፋት ነው።

10- በቂ ጊዜ ወስዶ በቂ ዝግጅት አለማድረግ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ከሚያጋጥሙ እንቅፋቶች ውስጥ ጥቂቶቹ ናቸው።

ሐ. ማስታወሻዎች

ጥሩ መምህር ሊያተኩርባቸው የሚገባና በመማር ማስተማር፣ ሂደት ውስጥ ስኬታማ የሚያደርጉት 7ቱ ወሳኝ ጥያቄዎች፡-

1. ለምን አስተምራለሁ? ዓላማን የሚጠቁም ነው።

2. ምን አስተምራለሁ? የትምህርትን ይዘት የሚጠቁም ነው።

3. እንዴት አስተምራለሁ? የማስተማር ዘዴንና የትምህርት መረጃ አጠቃቀምን የሚጠቁም ነው።

4. ምን ያህል አስተምራለሁ? በታዩት የጊዜ ገደብ ውስጥ ለተማሪው የሚሰጠውን ትምህርት ስለ መመጠን የሚጠቁም ነው።

5. መቼ አስተምራለሁ? ለማስተማር፣ ትምህርቱን ለማስተላለፍ

የታቀደውን ቀንና ጊዜ ለማወቅና ለማሳወቅ መፈለግን የሚጠቁም ነው።

6. ማንን አስተምራለሁ? የተማሪዎችን ችሎታና የትምህርት አቀባበል ለማጤን የሚደረግ ጥንቃቄ መሆኑን የሚጠቁም ነው።

7. የት አስተምራለሁ? ልዩ የትምህርት መስጫ ቦታ የሚያስፈልግ መሆኑን የሚጠቁም ነው።

- ቤተ ክርስቲያን አጋዥ - ሥራ መሥራት ካለብህ በማስተማር አገልግሎት ላይ ማተኮር ትልቅ እይታ ነው።

- የቤተ ክርስቲያንን ምእመናን ሕይወት ለመለወጥ መጣር ማለት በማስተማር ሥራ ለመጠመድ መፍቀድ ማለት ነው።

- የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበትን መጽሐፍ ባስተማርህ መጠን የለውጥና የእድገት አየር በቤተ ክርስቲያን ዙሪያ እየነፈለ ነው ማለት ነው።

- ውጤታማ የማስተማር ሥራ አለ ካልን? በሥራውና በሕይወቱ የተለወጠ መምህር በዚያ አለ ማለታችን ነው።

- ማንበብ የምትችል ከሆነ፣ ማስተማር ትችላለህ ማለት ነው።

- ማንበብ ወይም መማር ያቆምክ ከሆነ፣ እእምሮህ መሞት ጀምሯል ማለት ነው።

- ተማሪዎችህ የሚደርሱበት ቦታ የሚወሰነው ዛሬ በውስጣቸው በምታስቀምጠው አስተሳሰብ ነው።

- «የሚያኮራህና በሕይወት ዘመንህ የሚያስከብርህ ነገር ያለህ የዕውቀት መረጃ ሳይሆን ተከታዮችን ልታፈራበት መቻልህ ነው።»

T- Teacher – Stop growing today and you stop teaching tomorrow .

E- Education – How people learn determines how you teach.

A- Activity – maximum learning is always the result of maximum involvement.

C- Communication – To truly impart information requires the building of bridge.

H- Heart – Teaching that impacts is not head to head, but heart to heart.

E- Encouragement – Teaching tends to be most effective when the learner is properly motivated.

R- Readiness- The teaching learning process will be most effective when both student and teacher are adequately prepared.

ትምህርት አራት (ለ)

የሙከራ (የመወያያ) ጥያቄዎች

«ከእናንተ ማንም የሚናገር ቢኖር እንደ እግዚአብሔር ቃል ይናገር...» (1ኛ ጴጥ. 4:11)

1. የዕለታዊ የማስተማር ዕቅድ ጠቀሜታን ግለጽ?

2. የመማር ማስተማር እንቅፋቶች በራስህ/ሽ/ አባባል ጭምር አብራራ፡

መ. መደምደሚያ

እንግዲህ የመማር ማስተማሩ ሥራ ይህን ያህል ከፍተኛ ጥረት የምንወጣው መሆኑን ካነግናቸው ርእሰ ነገሮች የተረዳን መሆኑ ሳይዘነጋን፤ ሥራው የሚጠይቀውን ትኩረትና ጥንቃቄ ሁሉ በማድረግ፤ አስፈላጊውን ዘዴ ሁሉ በመጠቀም ድርሻቸውን በየተርታው አጉልቶ በማሳየት ኃላፊነትን ለመወጣት ሙሉ ፈቃደኝነት እያሳየን እንደ እውነተኛ መምህር አደራችንን እንድንወጣ እግዚአብሔር አምላክ ሁላችንንም በኃይል ብርታት ይርዳን!!

ገጽ 77

ዋቢ መጻሕፍት (Bibliograph)

W. Wilbert, Warren, *strategies for teaching Christian Adults*, Baker Book House press.

Almeseged Ketema, *Principles & Methods of Teaching, Reader for ETC*, 2005.

Jane Vvella, *Learning to listen Learning to teach*, Jossey – Bass press. 1994.

አብዱራህማን መሐመድ፣ ቆራጥ መምህርና ሥራው፣ 1983 ዓ.ም

አበበ ብርሃኑ (ወንጌላዊ)፣ አገልጋዩን ለአገልግሎቱ፣ 1995 ዓ.ም

የመጽሐፍ ቅዱስ የማስተማሪያ ዘዴ፣ ኤስ አይ ኤም፣ 1975 ዓ.ም

* የዚህን ጽሑፍ ሥልጠናና ሌሎች የአገልግሎት ሥልጠናዎችን የምትሹ በሚከተለው አድራሻ ልታገኙ ትችላላችሁ፡፡

አበበ ብርሃኑ (ወንጌላዊ)

አቃቂ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን (ጅማ መንገድ) F.M.
ሬዲዮ ጣቢያ አካባቢ ስልክ ቁጥር 0113 4908480911421367
የመሣ.ቁጥር 13179

ቀድሞ ለአገልግሎት የዋለ ዝግጅት

- «አገልጋዩን ለአገልግሎቱ» ሲሆን

በዝግጅት ላይ ያሉ ሌሎች የጸሐፊው ሥራዎች፣

- «የማይዳፈነው እሳት ለምእመኑ» የማስተማሪያ መጽሐፍ

- «ቅድስና ለእግዚአብሔር፡፡» የማስተማሪያ መጽሐፍ